

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^E JAARGANG

WOENSDAG 3 AUGUSTUS 1932

No. 866

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.
COMMISSIE VAN ADVIES:
Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.
Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.
Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam,
Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No.
145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het
Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ont-
vangen de aboné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoo-
ver daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

2 AUGUSTUS 1932.

Ook deze week is er geen verandering te vermelden
in den toestand van de geldmarkt. Het aanbod van
geld bleef weer overweldigend en de vraag ontbrak
vrijwel geheel. Zelfs gedurende de maandwisseling
was de vraag zoo gering, dat callgeld ook voor $\frac{1}{4}$ pCt.
niet te plaatsen was. In de noteringen kwam dan ook
geen verandering. De prolongatierente bleef op 1 pCt.
gestabiliseerd; particulier disconto was, voor zoover
verhandeld, op $\frac{5}{16}$ à $\frac{3}{8}$ pCt. te plaatsen. Van het
nieuwe schatkistpapier gingen de jaarbiljetten, die
voor $1\frac{1}{2}$ pCt. waren toegevoezen, nu voor $1\frac{1}{4}$ pCt. van
hand tot hand.

* * *

Blijkens den weekstaat van De Nederlandsche Bank
nam de post binnenlandsche wissels toe met f 820.000;
de beleeningen stegen met f 4 miljoen. De post pa-
pier op het buitenland vertoont een toeneming groot
f 2,3 miljoen, terwijl de diverse rekeningen onder
de activa der Bank vrijwel onveranderd bleven.

De goudvoorraad is met f 4,8 miljoen vermeer-
derd; de zilvervoorraad geeft geen wijziging van be-
teekenis te zien.

Onder de passiva der Bank breidde de biljetten-
circulatie zich uit met f 32,2 miljoen. Daarentegen
verminderden de saldi in rekening-courant met f 21,4
miljoen; de saldi van anderen vertoont een daling
groot f 29 miljoen, terwijl het tegoed van 's Rijks
Schatkist met f 7,6 miljoen toenam. Het beschik-
baar metaalsaldo bedraagt f 583.000 minder dan de

vorige week; het dekkingspercentage staat op nage-
noeg 81 pCt. tegen 82 pCt. een week geleden.

* * *

De zaken op de wisselmarkt waren weder zeer klein.
De meeste koersen schommelden slechts weinig. Alleen
Ponden en de met het Pond verbonden Scandinavi-
sche wissels boekten weder eens een vrij hevigen terug-
gang. In het begin der week was, zooals meestal de
laatste weken, de stemming aan den flauwen kant
met langzaam afbrokkelende koersen. Woensdag en
Donderdag werd de druk echter veel heviger en een
inzinking tot omstreeks 8.70 vond plaats, met een
vrijwel evenredige daling voor Stockholm en Kopen-
hagen. Oslo liep iets langzamer terug, maar had aan
het einde der week toch een vrijwel evengroot verlies
te noteeren. Op de termijnmarkt bleven de meeste
noteringen onveranderd. Een eigenaardig verschijn-
sel was echter een plotseling uit België opkomend
aanbod van Belga's op termijn, zoodat een disagio
ontstond van 20 à 15 cs. op één maand en 40 à 35
cents voor drie maanden tegenover ca. 5 en 15 cents
in de vorige week. Ook was er vandaar een grootere
vraag naar Eagles en Sovereigns te bespeuren.

LONDEN, 30 JULI 1932.

De geldmarkt bleef ook deze week zeer ruim, zoodat
namiddagprijzen vrijwel op $\frac{1}{2}$ pCt. te fixeeren zijn.
Ook deze laatste dag van de maand bracht daarin
geen wijziging. Er werd deze laatste dagen wel wat
geld onttrokken voor vacantedoeleinden, hetgeen ook
bleek uit een ietwat grootere bankbiljettencirculatie,
maar op de geldkoersen had dit geen merkbaaren in-
vloed.

Disconto was beslist flauw gestemd deze week en
eindigde dan ook op $\frac{11}{16}$ voor bankaccepten en $\frac{1}{2}$ —
 $\frac{9}{16}$ voor schatkistpromessen. De toewijzing gisteren
van deze laatsten had à een fractie boven $\frac{1}{2}$ pCt.
plaats. Meer dan ooit wordt de markt door de schat-
kistpromessen beheerscht. Er gaan dan ook hier en
daar in bankkringen al stemmen op om het creëren
van commercieele wissels weder meer aan te moedi-
gen. De handel in Engeland heeft echter nooit een
vrij gebruik gemaakt van wissels, zooals in andere
landen, zoodat het niet gemakkelijk is om daar nu
op grootere schaal toe over te gaan. Bovendien zou
het volume nu, gezien de stagnatie in handel en in-
dustrie, in ieder geval klein zijn.

Tegen het einde van deze week werd Sterling vrij
plotseling zwak tegenover de Goudvaluta's. De ver-
klaring daarvan kan wellicht liggen in de verbeterde
stemming op de New-Yorksche effectenbeurs, ge-
koppeld aan een nog steeds bestaande baissepositie in
Dollars in Europa. Het mag echter betwijfeld worden,
of de verbetering op de New-Yorksche effectenbeurs
zich reeds nu zal kunnen handhaven.

N.B. In ons vorig weekoverzicht staat vermeld,
dat de conversie-aanvragen het cijfer van £ 1 $\frac{1}{2}$ mil-
lioen hebben bereikt. De aandachtige lezer zal reeds
begrepen hebben, dat dit 1 $\frac{1}{2}$ miljoen stuks moet zijn.

HET ENGELSCH EXPERIMENT.

I.

Wij leven in een tijd, dat de problemen, waarmede onze samenleving te worstelen heeft, grooter zijn dan de menschen, die ze hebben op te lossen. Zij zoeken daarom meer dan eens hun eigen oplossing in een débâcle, die vanzelf de menschheid in de richting stuurt, die zij heeft uit te gaan. Die richting was voor Engeland, sinds de September-débâcle sterk begrensd: het kon moeilijk anders of het land had zich terug te trekken op zichzelf. De gevolgen van deze ontwikkeling waren aanvankelijk niet te overzien. Zij begonnen zich thans duidelijker af te teekenen.

II.

Uit de Groote Débâcle is in Engeland een toestand gegroeid, die door de volgende twee stellingen het best wordt belicht:

a. de economische toestand is sinds September niet verder achteruitgegaan; ten opzichte van het buitenland is hij merkbaar verbeterd;

b. de psychologische voorwaarden zijn geschapen voor een herstel uit eigen kracht.

In het volgende wordt op elk dezer beide punten nader ingegaan.

III.

„The bottom of the Trade Cycle was reached on September 19th 1931” schreef de beleggingsexpert Angas¹⁾ twee dagen, nadat Engeland den gouden standaard verlaten had. Hij heeft, als er geen verdere wijziging komt, gelijk gehad. September 1931 was een laagtepunt der Engelsche conjunctuur.

Er zijn eenige indices, die thans lager zijn dan in September. Doch zij zijn verre in de minderheid. En het zijn niet die, waaraan men als geheel genomen, den economischen toestand van Engeland meten mag.

Het totaal volume der productie is vooruitgegaan. De exporten hebben zich, evenals de ontvangsten der postertijen, gehandhaafd. De werkloosheid is niet meer op het hooge peil van September terug geweest. Het verbruik van ijzer en staal is iets (doch onbeteeke-nend) geringer, dat van steenkolen en electriciteit is daarentegen merkbaar vooruitgegaan.²⁾

Er zijn aanwijzingen voor een gematigden achteruitgang sinds Maart, die in bovenstaande gegevens niet tot uitdrukking komt. Zij houden de waarschuwing in niet voorbarig te zijn met het trekken van conclusies te meer niet omdat September en Mei toch al niet zonder meer vergelijkbare maanden zijn. Niettemin geloof ik, dat men deze conclusie wel trekken mag: Engeland heeft negen maanden lang kunnen profiteeren van een periode van betrekkelijken stilstand, waarin er tijd voor herademing was.

Deze periode hebben de andere landen niet gekend. Dit wordt onmiddellijk duidelijk bij een beschouwing van de volgende feiten:

1. Terwijl de werkloosheid in Engeland niet verergerde, nam zij met 23 pCt. toe in Duitsland, 44 pCt. in de Ver. Staten en 73 pCt. in Nederland.

2. Terwijl de productie in Engeland is vooruitgegaan, nam zij in Frankrijk af met 20 pCt., in Duitsland met 1.1 pCt., in de Ver. Staten met 17 pCt.

3. Terwijl de exporten zich handhaafden, in Enge-

¹⁾ L. L. B. Angas: The Course of the Coming Boom. St. Clements Press Ltd. 1931 p. 16.

²⁾ De cijfers, alle ontleend aan de Bank of England Bulletin en de Board of Trade Journal, laten wij volgen:

	Verbruik van			Productie 1924 = 100	Exporten (in mil- joenen £)	Ontvangsten Postertijen 1924 = 100	Werkloosheid (percentage werkdagen op totaal inge- schreven arb.)
	Ijzer en Staal	Steen- kolen	Electri- citeit				
	1924 = 100						
Sept. 1931	77	90	98	89,5*	29,8	112	22,6
Mei 1932	75	101	121	95,6**)	30,2	116	22,1

*) 3de kwartaal 1931; **) 1ste kwartaal 1932.

INHOUD:

	Blz.
HET ENGELSCH EXPERIMENT door <i>Gerlof Verweij</i>	598
De moeilijkheden in den landbouw II (Slot) door <i>Prof.</i> <i>Mr. J. C. Kielstra</i>	600
Leidt de grondstoffenvaluta tot groote schommelingen in het prijsniveau der eindproducten? door <i>Prof. Dr.</i> <i>Ir. J. Goudriaan Jr.</i>	602
AANTEKENINGEN:	
De handelsbeweging van Groot-Brittannië met zijn Dominions en van Nederland met het Britsche Wereldrijk	604
Economisch regionalisme	605
ONTVANGEN BOEKEN	606
MAANDCIJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen	606
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zout- mijnen	607
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	607—612
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

land, verminderden zij in Frankrijk met 38 pCt., in Duitsland met 46 pCt., in de Ver. Staten met 25 pCt., in Nederland met 47 pCt.¹⁾

In Engeland zijn er naast teekenen van stilstand en achteruitgang, teekenen van verbetering. De Chief Inspector of Factories and Workshops constateert in zijn jaarverslag²⁾ zelfs verbetering bij een groot aantal industrieën. In andere landen was er wel tijdelijk en sporadisch sprake van stilstand, doch uitsluitend ter afwisseling van verderen achteruitgang.

Merkwaardig is, dat ook de positie van den Engelschen arbeider niet is achteruitgegaan. Hierom merkwaardig, omdat na 20 September steeds weer als meening verkondigd is, dat het loslaten van den gouden standaard een middel was om loonsverlaging door te voeren, die anders niet had kunnen worden afgedwongen. De levensstandaard echter is niet gestegen. Het reële loon is niet achteruitgegaan. Ook de Engelsche arbeider verkeert in de — altijd relatief — benijdenswaardige positie, waarin hij in September was.

IV.

De uitzonderingspositie, waarin Engeland geplaatst is, heeft zijn vertrouwen gesterkt. „Van Engeland begint de victorie” was langen tijd en is nog, het wezen van de leus, waarmede de Engelsche pers tegen het scepticisme der overige wereld te velde trok. Een tijd lang scheen het of, met de weigering van Zuid-Afrika en van ons eigen land, zich te scharen onder Engeland's banier, de campagne in een kleinzielige hetze verlopen zou. Maar allengs kwamen er bewijzen van meer constructieven aard: sluitende begroo-ting, terugbetaling der credietten aan Amerika en Frankrijk, conversie der Staatsschuld.

Het is nu niet de eerste maal, dat Engeland de leiding van de wereld opnieuw in handen neemt en zichzelf ten voorbeeld stelt. Na den oorlog had het dat precies zoo gedaan. Engeland was geestelijk³⁾ en daadwerkelijk de ziel der herstelbeweging van de jaren na 1922. De stabilisatie van het Pond op zijn oorspronkelijke goudwaarde was er slechts een voorbeeld van. Engeland regelde als eerste zijn schuld aan Amerika. Het leidde de herstelacties voor Oostenrijk en Hongarije. Het hernam alle allures van den „Bankier van Europa”.

Het zocht echter de oplossing van 's werelds problemen en zijn eigen moeilijkheden in een richting,

¹⁾ Zelfs indien de Engelsche exporten tot hun goudwaarde — geenszins een juistere maatstaf — worden herleid, maken zij, in verhouding tot die van andere landen, een betrekkelijk goed figuur.

²⁾ p. 8 „the improvement which took place in the late autumn covered a wide range of industries and was not confined to any-one area.”

³⁾ „Reconstruction in Europe” — geleid door Keynes — dankt zijn ontstaan aan het initiatief van de Manchester Guardian.

die heeft gefaald. De hooge waarde, waarop het pond werd gestabiliseerd, heette, terecht of ten onrechte, de oorzaak van zijn industriële incompetentie; de Amerikaansche schulden, voor welker regeling Engeland het precedent geschapen had, werden de voornaamste bron van Europa's financiële moeilijkheden en beletten langen tijd een bevredigende regeling van de Deutsche betalingen; als „Bankier van Europa” bevond het zich gaandeweg in den precainen toestand van crediteur in een faillieten boedel.

Engeland was toch al sterk gedisillusionneerd: de industrieën, die na den oorlog over de geheele wereld er niet meer boven op kwamen (ijzer en staal, steenkool, scheepvaart, textiel), waren juist die, welke voor Engeland de basis vormden van zijn economische structuur. Pogingen door concentratie en samenwerking deze ondergaande industrieën te redden, waren mislukt. De werkloosheid werd chronisch. Het land had tot vervelens toe verwijten moeten hooren over zijn achterlijkheid en gebrek aan vitaliteit. Men had bij herhaling de vernedering moeten ondergaan zich te buigen voor Frankrijk en Amerika, waarvan men, zoolang de goudwaarde van het pond werd nagestreefd, financieel afhankelijk was.

De veerkracht, waarmede het Engelsche volk op de wijziging in de nationale politiek heeft gereageerd, is niet voldoende begrijpelijk, indien men deze voorgeschiedenis daarbij niet in beschouwing trekt. Dat wat komen ging, kon moeilijk erger zijn. „The worst is probably past, the best is yet to be” — de woorden van McKenna in die gedenkwaardige Septembermaand — vertolken mede de gevoelens van de natie, die achter hem stond. Men was bereid te gelooven, dat er nu „Order out of Chaos”¹⁾ komen zou. De 20ste September was „The End of an Epoch” — de bewoordingen van The Economist — maar vooral en allereerst in psychologischen zin. Reeds eerder gingen er stemmen op, die er op wezen, dat de jongere generatie met den bestaanden toestand ontevreden was. „There is a great stirring of waters. The old lethargy of England is being broken by eager and anxious minds. The younger men are pushing ahead and demanding a new leadership with new methods” schreef Sir Philip Gibbs in het voorjaar van 1931 in zijn critiek op het boek van Siegfried. „There is still time for renovation.”

Er zijn aanwijzingen, dat die renovatie begint om zich heen te grijpen. Dat Salter's „Concerted Effort”²⁾ — een beroep voor doelbewust prijsherstel onder Engelsche leiding — direct weerklank vond³⁾, is misschien minder merkwaardig in een land, dat reeds jaren lang een sterke inflationistisch gezinde partij heeft gehad. Maar Salter is geen geïsoleerd geval.

Het is er één van een geheele reeks, waarvan het merkwaardige succes van de „Buy British” Campaign, de sterke wijziging in „buying habits” ten gunste van Empire goods⁴⁾, het enthousiasme voor het conversieplan weer andere zijn. De „Cheers”, waarmede Neville Chamberlain's budgetspeech ontvangen werd, golden deze keer méér dan phrases; hij had inderdaad en met recht zijn conversie gebaseerd op de „spirit of the country”. Men lette op den slotzin van zijn

¹⁾ Midland Bank Bulletin Sept./Oct. 1931.

²⁾ The Times, 30-6-1932, p. 15.

³⁾ 16 kopstukken — w.o. J. A. Hobson — publiceerden een eensluidende verklaring in the Times (2-7-1932), die om de eendracht, waarvan zij getuigt, merkwaardig is:

„Sensible of the immense gravity of the present economic and financial situation of the world, we, the undersigned, sinking minor differences of opinion on points of detail, wish to express our wholehearted support for the policy advocated by Sir Arthur Salter in his admirable article in your issue of yesterday's date. We urge the Government to take steps to put this policy into operation at the earliest possible moment.”

⁴⁾ Men zie het jongste verslag der Empire Marketing Board.

brief, die aan elk der Warloanhouders werd uitge-reikt:

„Your response, made swiftly and gladly, will help once more to show the world the unshakable determination of this great nation to fight its way through its trouble and thereby to encourage and inspire others to emulate its example.”

Bombast? Ik geloof in zooverre niet, dat de drang, opnieuw leiding te geven, thans een kracht geworden is, die de machine opnieuw in gang kan zetten.

V.

Men heeft langen tijd in Engeland zelf en ook daarbuiten, naar de factoren gezocht, die Engeland's herstel belemmerden.

Zoals men in ons eigen land in de achttiende eeuw de oorzaken van den algemeenen achteruitgang in alles zocht — de gebrekkige staatsinrichting, de achteruitgang der religie, de weelde — behalve in het wezenlijke — de kwijnende volkskracht — zoo heeft het er alle schijn van, dat men ten aanzien van Engeland te veel beteekenis heeft willen hechten aan bijzondere factoren, die elk voor zich een herstel kunnen hebben geremd, doch die bij grootere krachtsinspanning wellicht hadden kunnen worden overwonnen.

Siegfried is de eerste geweest, die zijn uitgangspunt nam bij den Engelschman en eerst vandaar uit het Engelsche systeem bezag, een wijze van behandeling, die den historicus vanzelf nader ligt dan den econoom. Zijn conclusie?: Er hapert iets aan de energie, het aanpassingsvermogen en de mentaliteit van den Engelschman. „C'est chaque Anglais qui doit modifier sa façon de penser, de travailler et même de vivre: il ne faut rien moins qu'une révision des bases mêmes sur lesquelles s'était fondée l'existence du pays.”¹⁾

Beslissender voor het inzicht in het Engelsche vraagstuk was echter de studie van Loveday.²⁾ Beslissender omdat hier voor het eerst empirisch werd aangetoond, dat de Engelsche exporteur over de geheele linie en in alle landen door den buitenlandschen concurrent geslagen is en dat in laatste instantie van één oorzaak Engeland's achterblijven kan worden afgeleid: dat de prestatie van den Engelschman niet in evenredigheid is met het loon, dat hij verdient. De reden hiervan ligt niet in het loon — het loon in Engeland is ten opzichte van 1914 niet sterker gestegen dan b.v. in Zweden, Zwitserland, Denemarken of Nederland en is lager dan in Zweden, Denemarken of de Ver. Staten³⁾ — doch in de prestatie. Engeland heeft met de stijging van zijn loonen, de stijging in prestatie niet medegemaakt, die andere landen in dit opzicht kunnen aantooien.⁴⁾

Men kan deze prestatie zien als product van een technisch procédé en dan spreken van een tekort aan rationalisatie; men kan de prestatie ook zien als product van menselijk initiatief en energie en dan spreken van een gebrek aan aanpassingsvermogen en vitaliteit. Het is deze laatste zienswijze, waartoe ook Loveday overhelt.

VI.

Indien het waar is, dat de Engelschman zelf de oorzaak is van zijn moeilijkheden, dan kunnen zij van dat oogenblik af worden uit den weg geruimd, dat hij zijn lot in eigen handen neemt. De erkenning, dat een andere geest over Engeland vaardig wordt, is juist

¹⁾ La Crise Britannique du XXe Siècle, Paris 1931; p. 20.

²⁾ A. Loveday: Britain and World Trade, London 1931.

³⁾ Men zie de desbetreffende statistieken in de Revue Internationale du Travail en de Statistical Abstract for the United Kingdom.

⁴⁾ De productie-indexen wijzen sterk in deze richting:

	1924	1929
Groot-Brittannië	100	112
Duitschland	100	147
Frankrijk	100	129
Zweden	100	130

Men zie voor een vergelijking met de Ver. Staten: Foreign Policy Report Vol. VLII, No. 18 p. 331.

daarom zoo hoopvol, omdat het land het vooral van een veranderden *geest* hebben moet.

Dit blijft waar ook nu de verandering zich uit in een versterking der nationalistische gezindheid en van alle funeste gevolgen, die dit hebben kan. Hoofdzak voor Engeland is: *eerst*, dat het zijn verloren kracht terugvindt; *daarna*, dat het die kracht ook ontplooit in internationale richting.

Worden de weerstanden, die tot dusverre de oplossing van het Engelsche vraagstuk in den weg stonden — het handhaven van het „individueele gezichtspunt” bij de concentratie-pogingen in mijn- en textiel-industrie was er een sterk voorbeeld van — beter overwonnen onder een nationale regering met nationale leuzen en met de „Empire” als achtergrond, dan is dat verkieselijker, dan wanneer, met behoud van vrijhandel, de problemen in het geheel niet worden opgelost. Vooral indien men zodoende weder tot de overtuiging komt, dat achterstand moet worden ingehaald.

De Engelsche industriëel, die thans zijn bedrijf moderniseeren wil, doet goed bij een illustre landsman in de leer te gaan. Ik doel op Malleon. Er is geen schrijver, die zijn lezer zoo sterk het gevoel weet bij te brengen — men leze zijn *History of the French in India*¹⁾ — dat beslissend voor het succes van een daad allereerst de mensch is, maar dan ook het *moment* waarop zij wordt uitgevoerd. Had Olive niet ingegrepen op het juiste moment, toen Engeland's zon bijna geheel achter de wolken verdwenen was, dan zou Indië thans geen Engelsch maar een Fransch Dominion zijn. Het is de vraag of Engeland thans mannen heeft van de beteekenis van Clive, maar zeker is dat, als het juiste *moment* voor een algeheele renovatie gekozen wordt, Engeland verhoeden kan, dat het voortaan nog slechts in de schaduw zijner concurrenten handel drijven mag. Het huidige moment is een *gelukkig* tijdstip, omdat thans de kosten, verbonden aan kapitaalinvesteering, aanzienlijk lager dan eenige jaren geleden zijn. Zoodat uit dien hoofde het achterlijke Engeland *thans* een belangrijke voorsprong op zijn voorlijke concurrenten, wier vaste lasten voor langen tijd op een hoog niveau zijn vastgelegd, krijgen kan. Het is best mogelijk, dat ook de huidige opleving in nationaal bewustzijn daartoe den stoot geeft. Er is dus geen reden de toekomst van Engeland duister in te zien, alleen omdat de richting, die het land *thans* heeft ingeslagen, *op den duur* niet houdbaar blijken kan. Hier komt bij, dat Engeland wel zijn politiek, maar niet zijn grondslagen veranderd heeft. Men streeft wel naar een afzetgebied in de Dominions, maar onder handhaving der vrije concurrentie binnen de grenzen van het eigen rijk, „Planwirtschaft” wordt allerminst nagestreefd. Vergis ik mij niet, dan ligt „Planmässigkeit” ook zeer weinig in het karakter van den Engelschman.²⁾ Macmillan's *Plan Economy*³⁾ had in Engeland een slechte pers. Engeland blijft open voor oplossingen in internationaal verband. Dat het vroeg of laat toch weer deze richting zal hebben uit te gaan: er zal geen ernstig mensch zijn, die er aan twijfelt. Engeland's natuurlijke ontwikkeling ligt niet in een toenadering tot de Dominions. De belangen dezer laatste zijn met die van Engeland onverenigbaar.⁴⁾ Europa is nog steeds Engeland's voornaamste afnemer. Het heeft de laatste jaren meer moeite ge-

had zijn exportpositie in de Dominions te handhaven dan in Europa. Niet-Empire-Landen betrekken 60 pCt. van den gezamenlijken Engelschen export. Als wij aan de woorden denken, door Baldwin aan den vooravond van zijn Canadeesche reis te Sheffield geuit:

„We are doing all that human will and strength can do. We are working overtime, and we are working with hope. Masters and men in this country are achieving miracles. They are working together: They are selling their goods all over the world. They are ready to go ahead full steam when better times come. I cannot believe that we are less able than our fathers were after Waterloo to come through this stern time.”

dan zijn wij gaarne zoo hoffelijk deze grootsche daden niet te kleineeren, doch dan zien wij ze toch niet, als hij, bekroond door een *duurzzaam* succes te Ottawa.

GERLOF VERWEY.

DE MOEILIKHEDEN IN DEN LANDBOUW.

II (Slot.)

De schrijvers, wier werken ik in mijn eerste artikel vermeldde, behandelen in hoofdzaak de vraag, of de landbouw bij de plaats, die hij in het huidige sociale leven inneemt, in het bijzonder in Nederland, tegenover andere bedrijfstakken in eene nadeelige positie verkeert? De Heeren Knapp en Smid, die deze vraag bevestigend beantwoorden, zoeken beiden naar maatregelen, waardoor die plaats zou kunnen worden verbeterd, zij het op ietwat verschillende wijze. De Heer Mathijssen beantwoordt haar ontkennend en blijkt van oordeel, dat verbetering — behalve door socialisatie van den bodem, waarvan het onlogische in dit verband reeds werd aangetoond — zou moeten worden verkregen door betere voorbereiding van den landbouwer bij zijn taak, rationalisatie van het landbouwbedrijf en, voor dadelijke hulp, een moratorium voor pacht en hypotheekrente.

Tegen een moratorium bestaan ook naar mijn oordeel ernstige bezwaren, gelijk de Heer Smid die terecht naar voren heeft gebracht. Het ware wel de ruwste wijze om den een inkomsten te ontnemen, ten einde die den ander te laten. Iets geheel anders zou natuurlijk zijn den landbouwer door de financiële moeilijkheden, waarvoor hij is komen te staan als gevolg van den loop van zaken, heen te helpen. Eene bemiddeling in de financiering in den geest zoals die door de regering wordt overwogen voor een anderen tak van bedrijf, de scheepvaart, waarbij het gezond maken van het bedrijf, de aanpassing aan de geheel veranderde omstandigheden, waaronder het wordt uitgeoefend, in het middelenpunt staat, zou, naar mij voorkomt, ook voor den landbouw in overweging kunnen worden genomen. Daarbij zouden niet alleen de boeren, doch ook de grondeigenaars en hypotheeknemers betrokken moeten worden. En men zou er tegen moeten waken, dat de grondeigenaar alleen zich door den loop van de pachten de voordeelen van zulk eene medewerking zag ten deel vallen. Ik ben mij volkomen bewust, dat zulk een ingrijpen hier veel moeilijker is dan bij de scheepvaart, waar men met een veel kleiner getal bedrijven heeft te doen, maar tegenover die moeilijkheden zouden blijvende voordeelen kunnen staan.

Rationalisatie en betere bedrijfsmethodes kunnen wellicht in enkele gevallen uitkomst bieden. Naar de Heer Knapp echter doet opmerken, kan de Nederlandsche landbouw in dit opzicht de vergelijking met het buitenland met eere doorstaan. Veel verbetering schijnt mij daarom, behalve wanneer men zoodanige hervormingen gepaard doet gaan met de geheele verandering van den opzet van het bedrijf, gelijk in mijn vorig artikel besproken, waardoor men ook hier meer gebruik kan maken van motorisatie en andere, slechts bij toepassing op groote schaal verbetering belovende methodes, gelijk op de groote vlakten van Amerika en Canada, hiervan niet te verwachten. Voor

¹⁾ Col. G. B. Malleon. *History of the French in India*, London 1893.

²⁾ „The Englishman”, zegt Renier, „is almost incapable of acting according to plan”. Dr. G. J. Renier, *The English: are they human?* (Tauchnitz Ed. Leipzig 1932 p. 93). Al doet de stelling in dezen vorm overdreven aan, er is toch dit van waar, dat de instinctieve handeling, ingegeven door de omstandigheden van het oogenblik, den Engelschman nader ligt.

³⁾ Harold Macmillan, *The next step* (Private Circulation).

⁴⁾ Ik verwijs ten overvloede naar het zoo juist verschenen artikel van Prof. P. Geyl — Ottawa: *Tegenstrijdigheden en Paradoxen* — in „Economisch-Statistische Berichten” van 20 Juli jl.

het kleine en middelbare bedrijf is de grens van het economisch in deze richting mogelijke waarschijnlijk vrijwel bereikt.

De Heeren Knapp en Smid vestigen voorts de aandacht op de mindere uitkomsten van het landbouwbedrijf, in vergelijking met die der nijverheid. Geheel afdoende acht ik hun betoog niet, omdat zij de pachten of hypotheekrenten, die eveneens door den landbouw worden opgebracht, niet als zoodanig in aanmerking nemen. Maar indien hunne stelling juist zou zijn, zou op den duur de correctie bij vrijheid van verkeer hieruit zijn voortgekomen, dat meerderen zich van den landbouw af naar de industrie hadden gewend. Dat proces zou een eind gevonden hebben zoodra de grensbedrijven in industrie en landbouw weer een ongeveer gelijke uitkomst opleverden. In het klein kan men zulk een gang van zaken wel waarnemen. In tijden, waarin het de nijverheid goed ging, was het voor den landbouw in Twente b.v. hoogst moeilijk om arbeiders te krijgen; de fabrieken gaven hoogere loonen. Maar in het groot is om te beginnen dit proces natuurlijkerwijze van langen duur en bovendien wordt het bemoeijkt door de differentiatie, die gespecialiseerd kapitaal en geschoolden arbeid eischt. Dat maakt overgang en verplaatsing steeds meer bezwaarlijk.

Is nu, zoo rijst naar aanleiding van het betoog der genoemde schrijvers de vraag, dit natuurlijk proces ook belemmerd door verschillende maatregelen? Zijn aan de vestiging van industriële ondernemingen in Nederland door onze sociale wetgeving, b.v. door de Arbeidswet en hare toepassing, niet zoodanige moeilijkheden verbonden, dat het kapitaal, dat hiervoor beschikbaar zou kunnen worden gesteld, slechts voor een deel er voor bestemd is? Is de grens van de mogelijke rentabiliteit van de onderneming daardoor niet zoo beperkt, dat men onmogelijk alle krachten, die wel plaats zouden hebben kunnen vinden, ook heeft kunnen opnemen? Zoo men deze vraag bevestigend beantwoordt, ligt voor een deel hierin de verklaring van het achterblijven van den landbouw, die dan immers meer krachten dan economisch gezond zou zijn in zijn bedrijven zag blijven. Een natuurlijk proces zou dan tot inkrimping — in oppervlakte of intensiteit — van den landbouw, tot uitbreiding daarentegen van de industrie hebben geleid tot er evenwicht ware ontstaan.

De beide schrijvers hebben dit betoog wel even aangeraakt, doch zijn er niet dieper in doorgedrongen, wellicht doordat zij te zeer den landbouw als grondslag voor het economisch leven, ook tijdelijk en plaatselijk voor elk geval, zien. Maar zij brengen den gedachtengang wel in deze richting, wanneer zij in hunne uiteenzettingen beiden een gelijke belooning voor industrie en landbouw als uiteindelijk resultaat gewenscht blijken te achten en de aandacht vestigen op de oorzaken, waardoor de productiekosten in de industrie hoog gehouden worden. Ik meen alleen, dat zij hierbij eenigszins eenzijdig naar de loonen zagen en bovendien er te weinig aandacht aan wijdden, hoe de gewenschte uitbreiding van de nijverheid door het geheel van te haren aanzien genomen maatregelen tegengehouden is.

Hoe dit echter zij, beiden zijn overtuigd, dat die gelijkheid het eindresultaat — men zie er met den Heer Smid eisch van sociale rechtvaardigheid in of beschouwe het meer als uitkomst van een economisch proces — zal moeten zijn, wil men het economisch leven gezond kunnen achten.

Er is echter verschil tusschen hen met betrekking tot den te volgen weg. De Heer Knapp aanvaardt ten volle de consequentie van zijne meening en ziet in eene uitschakeling van de factoren, die de belooningen in de industrie kunstmatig hooger houden dan die in den landbouw, den gezonden weg om uit de impasse te geraken. Hij aanvaardt desnoods geweldige loonsverlagingen — tot 70 pCt. van de geldloonen —

al vestigt hij er, m.i. terecht, daarbij de aandacht op, dat dit in geen deele eene gelijke vermindering van het reële loon zou beteekenen. De Heer Smid zou ook deze richting wel de gezondste achten, naar ik uit zijn betoog meen te mogen opmaken, doch is van meening, dat dit wel op onoverkomelijke moeilijkheden zal stuiten en dat men dan niet anders kan doen dan de producten van den landbouw duur te maken, opdat ook hij in staat zij belooningen aan de betrokkenen uit te keeren als de industrie en andere z.g. „stedelijke” be-roepen dat doen.

Daargelaten nu, dat bij den tegenwoordigen opzet van den landbouw, van den inwendigen kant bezien, de kans groot zou zijn, dat men na verloop van eenige jaren bemerken zou niet de boeren, doch de grondeigenaars te hebben bevoordeeld door het oploopen der pachten, zou zulk een maatregel het groote bezwaar met zich brengen, dat de positie van Nederland als geheel, doch ook die van den Nederlandschen landbouw, v.z.v. die voor uitvoer werkt, er nog moeilijker door zou worden dan hij al is. Het gevolg daarvan zou zonder eenigen twijfel zijn eene verlaging van volkswelvaart, versobering van levenspeil, op welke wijze ook onder de sociale klassen verdeeld en hoe voor een deel van haar wellicht gecamoufleerd door het toenemen van het aantal werkloozen tegenover het handhaven van een gelijk geldloon voor een steeds afnemend aantal arbeiders. De maatregel zou dus nooit tot werkelijke verbetering kunnen leiden. Dat, wat de Heer Knapp aanbeveelt, en dat neerkomt op vergemakkelijking van de voorwaarden waaronder de industriële ondernemers kunnen arbeiden, zoodanig dat de voorwaarden voor landbouw en nijverheid ongeveer gelijk worden, zou dan ook slechts in schijn harder, maar in werkelijkheid vermoedelijk minder hard zijn. Het is een kwestie van gezond verstand, zooals hij zegt, om dat in te zien; een m.i. veel moeilijker kwestie echter van zedelijken moed van de overheid en vooral van de arbeidersleiders en bestuurders van vakverenigingen om het de groote massa voor te houden. De Heer Knapp is zich dat wel bewust; hij hoopt echter, dat de goede eigenschappen, die ons volk bezit, het in staat zullen stellen de noodige offers, die ook bij dezen weg zonder twijfel zullen worden ge-vergd in denzelfden vorm, nl. dien van versobering van levenswijze, eensgezind te brengen. De boeren zullen z.i. op ondubbelzinnige wijze als één man te kennen moeten geven, dat zij eene duurzame genezing van het zieke maatschappelijk organisme alleen verwachten van herstel der vrije mededinging in het geheele bedrijfsleven...

Ik hoop, dat het vertrouwen van Ir. Knapp niet misplaat is. De teekenen wijzen helaas nog weinig in deze richting, al kan men aan den indruk niet ontkomen, dat verzet tegen noodzakelijke loonsverlagingen soms meer uitgaat van de leiders der arbeiders dan van de laatsten zelf. De boeren en hunne leiders schijnen echter voorshands meer heil te verwachten van overheidssteun op eene wijze, die hun product duurder maakt dan van andere middelen en de overheid zelve schijnt ook geenszins zóo overtuigd van de noodzakelijkheid tot verlaging van levenspeil en van geldprijzen als wel gewenscht ware. Wat zij aan maatregelen nam, was nog weinig berekend op het zowenschelijke goedkoop maken van het leven.

Kon men overtuigd zijn, dat men te doen had met eene conjunctuurcrisis, die na korter of langer tijd weer plaats zou maken voor eene periode van hogere prijzen, dan zou er wellicht iets voor te zeggen zijn om schommelingen in het prijspeil eenigszins op te vangen. Wie echter overtuigd is, dat hier ook blijvende oorzaken in het spel zijn, die eene verandering van de positie van West-Europa in het economisch wereldbestel mede zullen brengen, — eene overtuiging, die ik hoop binnenkort elders te verdedigen — zal eer geneigd zijn om met den Heer Knapp aan maatregelen tot blijvende saneering van het economisch leven

in Nederland, zij het op lager welvaartspeil, de voorkeur te geven.

Maar... men wil zoodanige verlaging niet, althans de Nederlandsche arbeider niet. Dien toon beluistert men in het betoog van den Heer Mathijssen: Zal het zonder schokken gaan, wanneer men bepaaldelijk op versobering gaat aansturen en wanneer de arbeider die ook meer gaat voelen dan hij thans, althans voorzoover hij werk heeft, nog doet?

Men kan hiertegenover stellen, dat de wil hier uiterst weinig ter zake doet. Als het Nederlandsch product op de wereldmarkt lager wordt gewaardeerd, de Nederlandsche dienst minder betaald, dan zal men, willens of niet, met dat mindere genoegen moeten nemen. Grote klassen van ons volk zijn reeds geducht aan het versoberen; alleen een gedeelte van onze arbeiders nog niet. En schokken? Al zou men zich verzetten tegen een weg als in beginsel door den Heer Knapp geweest — en waarop men nu vermoedelijk nog zonder scherpe overgangen geleidelijk kan komen —, al zou men dus eerst beproeven schijnbaar het welvaartspeil te handhaven en dit tijdelijk voor een steeds kleiner deel van ons volk bereiken, dan zou dit aan de noodzaak van algemeene versobering tenslotte niets veranderen. Want een steeds grooter deel van het volk zou dan op kosten van het andere, steeds kleinere komen te leven. Tot dit onmogelijk bleek en men op eens voor de noodzakelijkheid zou staan van verandering, die dan zonder eenigen twijfel een geweldigen schok, om niet te zeggen: een chaos, zou veroorzaken. Zouden de Nederlandsche arbeidersleiders dit durven riskeeren; zouden zij liever al hetgeen ook zij mede tot stand gebracht hebben en nog veel meer zien te niet gaan dan tijdig de economische eischen des tijds te erkennen en te aanvaarden wat daarvan onvermijdelijk is?

Laten wij hopen, dat de Heer Knapp te recht vertrouwt op de goede eigenschappen van ons volk, op zijn koelheid van hoofd ook in gevaarlijke omstandigheden.

Mr. J. C. KIELSTRA.

LEIDT DE GRONDSTOFFENVALUTA TOT GROOTE SCHOMMELINGEN IN HET PRIJSNIVEAU DER EINDPRODUCTEN?

Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan Jr. schrijft ons:

Het hoofdbezwaar van den Heer Baars luidde als volgt: (E.-S. B. 3 Febr., pg. 87):

„De grondstofvaluta beteekent, dat men zich zonder enig risico kan toeleggen op de meest ongebreidelde vergrooting van de grondstoffenproductie; een deel der kapitalisten, der handelaars en der banken kan daarvan slechts voordeel hebben en zij zullen gaarne de kapitalen ervoor ter beschikking stellen.

De mechanisatie op dit gebied der massaproductie bij uitnemendheid zal met reusachtige stappen vooruitvliegen.

Op den duur moet deze wedloop echter noodlottig aflopen voor de grondstoffen. De grondstoffenindustrieën worden ingehaald door de prijsstijging, die langzamerhand uitgegroeid zal zijn tot een inflatie in optima forma... hetgeen beteekenen zal een verlies, een blijvend en steeds grooter wordend verlies voor de grondstoffenfabrikanten. (*Men herleze den eersten zin*). De voorraden, die thans dreigend boven de markt hangen, zijn een klein deel van hetgeen zich dan in de goederenpakketten zal hebben opgehoopt. De grondstoffenindustrie zal voor een veel grootere overproductie staan dan thans het geval is met daarnaast een wereldvoorraad in de goederenpakketten genoeg om het optimale wereldverbruik gedurende vele jaren te dekken.”

Ik wil bovenstaand betoog niet te veel à la lettre nemen en den auteur niet meer met zichzelf in tegenspraak brengen dan hij verdient. Het is duidelijk, dat de Heer Baars inziet, dat een eventueele overproductie aan grondstoffen in zichzelf de tendens tot correctie bevat: meer grondstoffen beteekent vergroo-

ting van de circulatie, dus stijging van prijzen, winsten en loonen in de eindproductie, dus tendens tot vergrooting van deze laatste, tot verkleining van de grondstofproductie, een dubbele werking, die snel naar een nieuw evenwicht moet voeren.

De Heer Baars meent alleen, dat deze beweging naar het evenwicht catastrofaal zal verlopen en blijkbaar met allerhand noodlottigheden gepaard zal gaan. Ik heb daarentegen de overtuiging, dat zij uiterst geleidelijk zal verlopen en dat de schommelingen nauwelijks bemerkbaar zullen zijn.

Dat er schommelingen zullen zijn, staat natuurlijk boven allen twijfel. Elk mechanisme, elk organisme, dat naar een evenwicht tendeert, benadert dit evenwicht alleen door oscillaties om den evenwichtstoestand.

Het kan er intusschen den Heer Baars en mij alleen om gaan, hoe groot deze oscillaties zijn en in welk tempo zij verlopen.

Het is dus een quantitatief vraagstuk, dat niet met luid klinkende woorden, maar alleen met veel empirisch cijfermateriaal kan worden behandeld.

In de eerste plaats: *de productiviteitsstijging in de grondstofindustrie*, welke volgens den Heer Baars „met reusachtige stappen vooruit zal vliegen”.

De beste cijfers op dit terrein zijn verzameld in de studie van Clague in de *Monthly Review of Labor Statistics*, Juli 1926 en vlgg. Onderstaande tabel (Jan. 1927 pag. 37) geeft daarvan een samenvatting:

Industry	Increases 1925 over 1914 in physical production p. man-hour, in percent	Vershil op het gemiddelde	Quadraat van het verschil op het gemiddelde
Rubber tires	211	+ 143	20.449
Automobiles.....	172	+ 104	10.816
Petroleum products ..	83	+ 15	225
Cement.....	61	— 7	49
Steel.....	59	— 9	81
Flour.....	40	— 28	784
Pulp and paper	34	— 34	1.156
Cane sugar refining ..	28	— 40	1.600
Slaughtering and meat-packing.....	27	— 41	1.681
Leather tanning.....	26	— 42	1.764
Boots and shoes	6	— 62	3.844

Gemiddelde — 747 : 11 = 68 42.449

σ^2 — 42.449 : 11 = 3.859

σ — $\sqrt{3.859}$ — 62

De voornaamste conclusies, die uit deze tabel getrokken kunnen worden en die geen kenner van het bedrijfsleven zullen verrassen, zijn de volgende:

1. de stijging der productiviteit is zeer bevredigend, maar volstrekt niet fantastisch hoog; zij varieert van 2—5 pCt. per jaar;

2. deze stijging loopt in verschillende bedrijfstakken zeer sterk uiteen; zij is het grootst in de zeer jonge industrieën van massa-artikelen (auto's en autobanden), maar vertoont volstrekt geen neiging om in de grondstoffenproductie hooger te zijn dan in de eindproductie.

Dit wordt ook volkomen bevestigd, indien men over langere tijdvakken de productiviteitsstijging nagaat voor een bepaald eindproduct en zijn voornaamste grondstof, bijv. voor brood en tarwe of voor schoenen en huiden¹⁾.

En hetzelfde beeld krijgt men, wanneer men de beweging van den groothandelsindex van grondstoffen over een aantal tijdvakken van betrekkelijk stabiel prijsniveau telkens vergelijkt met den kleinhandelsindex van daarmee samenhangende eindproducten. Zie bijv. de volgende tabel, bewerkt uit het *Statistical Abstract of the United States 1930*:

¹⁾ Voor dit laatste zie Maandbericht v. h. Gem. Bur. v. d. Stat. v. d. Gemeente Amsterdam, Mei 1931.

	Wholesale prices of farm products Table 342 ¹⁾	Retail food prices Table 349 ²⁾
1894	44,6	68
1895	43,9	67
1896	39,6	65
1897	42,5	65
1898	44,9	67
	} gem. 43,1	} gem. 66,4
1926	100,0	161
1927	99,4	155
1928	105,9	154
1929	104,9	157
	} gem. 102,6	} gem. 156,7

¹⁾ Omvat groothandelsprijzen van granen, vee, katoen, eieren, hooi, melk, vlas, tabak, aardappelen en wol.

²⁾ Omvat prijzen van vleesch, spek, boter, melk, eieren, kaas, brood, meel, rijst, aardappelen, suiker en koffie in den detailhandel.

Terwijl het indexcijfer der groothandelsprijzen der farm products van het tijdvak 1894/98 tot het tijdvak 1926/29 stijgt van 43,1 op 102,6, dus van 100 op 239, stijgt het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen der voedingsmiddelen van 66,4 op 156,7, dus van 100 op 237.

De zeer sterke correlatie, welke tusschen de productiviteitsontwikkeling van een groep grondstoffen en een groep eindproducten blijkt te bestaan, is ook volkomen verklaarbaar en alles pleit er voor om aan te nemen, dat zij zoo mogelijk nog sterker zal zijn, wanneer men de vergelijking maakt tusschen het geheele complex grondstoffen enerzijds en het geheele complex eindproducten anderzijds. De groote samenhang van elk dezer groepen is er immers waarborg voor, dat toevallige factoren, die in enkele takken van productie optreden, praktisch geen storenden invloed kunnen uitoefenen. (Alleen om deze reden is een standaard, die zich op één enkel metaal baseert, reeds veroordeeld. Welk een bedrijfszekerheid als het lot van het wereldprijsniveau afhankelijk is van de productiviteitsontwikkeling van één enkel goed!).

De innige verwantschap, die bestaat tusschen de technologische processen, die zich afspelen in grondstoffenproductie en in eindproductie, is er waarborg voor, dat de algemeene trend van beider productiviteitsontwikkeling dezelfde moet zijn. Verbeteringen in krachtvoorziening, in brandstofeconomie, in transport, in sorteer- en verpakingsprocédés, in algemeene organisatie en administratie zijn in beide productiegebieden in wezen identiek.

Zal dit alles anders worden, indien grondstoffen deel uitmaken van de dekking der circulatiebanken? Maar wat verandert er dan? Voor den individueelen producent verandert er niets. De marktprijs is voor hem richtsnoer bij zijn productie; de marktprijs blijft zijn richtsnoer, ongeacht door welke factoren deze marktprijs mede wordt beïnvloed. Een meer stabiele marktprijs zal voor hem in geen geval reden zijn de mechanisatie à outrance ter hand te nemen. Eerder is er reden voor de onderstelling, dat hij bij dit meer stabiele prijsniveau, minder snel tot revolutionerende vernieuwingen overgaat dan thans. Eerder is er reden voor de onderstelling, dat het vlakker maken van de conjunctuurgolven het tempo van de technische ontwikkeling, niet langer opgezweept door een wanhopigen strijd op leven en dood van allen tegen allen, zal verlangsamen.

Ik aanvaard deze verlangzaming van de productiviteitsontwikkeling en acht haar — ruimer dan alleen maar economisch gezien — ik acht haar sociologisch gezien een voordeel. De menschheid in haar geheel heeft geen behoefte aan een daverend snelle ontwikkeling van het machinisme, die haar voor een groot deel verbijstert en die zij niet eens in staat is te benutten, omdat zij het steeds volmaakter geworden productie-apparaat toch niet voortdurend op volle kracht kan laten werken. De thans bereikte productiviteit is stellig reeds voldoende om aan de geheele

menschheid een redelijke welvaart te verschaffen, zooals de jaren 1927—29 voldoende hebben bewezen.

De menschheid van thans heeft behoefte aan vrede en bestaanszekerheid. De primaire eisch van vandaag is niet meer: Hoe verhoog ik de productiviteit, maar wel: Hoe laat ik het bereikte productievermogen zoo regelmatig mogelijk draaien.

En nu hebben wij een geldstelsel, dat op gezette tijden de productie tot algeheelen stilstand dreigt te brengen!

* * *

Het bovenstaande is, meen ik, voldoende om, inductief en deductief, de stelling aannemelijk te maken, dat de productiviteitsontwikkeling der grondstofbedrijven niet principieel afwijkt van die der eindproductie — thans niet en ook niet na invoering der grondstofvaluta. De boomen groeien niet tot in den hemel — de productiviteit stijgt moeizaam en geleidelijk — de veronderstelling, dat de productiviteitsontwikkeling der grondstofbedrijven op hol zou slaan ten opzichte van die der eindproducten, staat buiten de werkelijkheid en behoeft in zijn gevolgen niet verder te worden onderzocht.

Wat wel onderzocht moet worden, is de vraag, welke toevallige en tijdelijke afwijkingen kunnen optreden tusschen de productiviteitsontwikkeling der grondstoffen, die deel uitmaken van de geldeenheden, en die van alle andere goederen.

Want deze verschillen in productiviteitsontwikkeling leiden tot verschillen in kostprijs, die uiteindelijk tot gevolg zullen hebben, dat het prijsniveau der eindproducten in beweging moet komen ten aanzien van het niveau der grondstofprijzen, dat constant wordt gehouden.

Wanneer wij nu aannemen:

1. dat de getallen der productiviteitsvermeerdering van alle productietakken tezamen een uit statistisch oogpunt homogene groep vormen (op grond van de bovenaangeduide verwantschap tusschen de productiviteitsontwikkeling in verschillende bedrijfstakken);

2. dat de variabiliteit van deze getallen benaderd mag worden door een normale frequentiekromme;

3. dat het relatieve belang van elk der productietakken hetzelfde is;

dan kan men de waarschijnlijke afwijking tusschen de gemiddelde productiviteitsontwikkeling van N willekeurig gekozen productietakken en het gemiddelde van alle productietakken bepalen op grond van de bekende formule

$$\sigma_N = \frac{\sigma}{\sqrt{N}}$$

Hierin stelt σ de standaarddeviatie voor van de geheele groep en σ_N de standaarddeviatie van het gemiddelde van de groep van N willekeurig gekozen bedrijfstakken ¹⁾.

Indien wij nu de boven gegeven cijfers van Clague (weliswaar betrekking hebbend op 11 bedrijfstakken, maar in elk geval op zeer representatieve takken) aannemen als typeerend voor de dispersie van de productiviteitsontwikkeling in haar geheel, dan komen wij tot een waarde voor $\sigma = 62$ (over een 11-jarige periode).

Neem verder aan, dat de grondstoffen-geldeenheden 25 verschillende soorten grondstoffen bevat, dan is de standaarddeviatie van het gemiddelde dezer 25 productietakken $\sigma_{25} = 62 : \sqrt{25} = 62 : 5 = 12,4$.

De waarschijnlijkheid, dat dit gemiddelde van 25 productietakken in een 11-jarige periode meer dan pl.m. 10 pCt. zal afwijken van het gemiddelde van alle productietakken, laat zich nu als volgt berekenen. De gemiddelde productiviteit aan het eind der 11-jarige periode wordt aangegeven door 168 (1914 = 100); 10 pCt. afwijking van dit gemiddelde is dus 16,8 of

¹⁾ Zie Yule, Introduction to the theory of statistics, pag. 344.

wel (uitgerekend als fractie van de standaarddeviatie $12,4 = 1,35$ standaarddeviatie).

Uit een oppervlakkentabel eener normale frequentiekromme (Yule, pag. 310) lezen wij dan af, dat de waarschijnlijkheid eener afwijking groter dan 1,35 standaarddeviatie gelijk is aan $2 \times 0,09 = 0,18$. Een waarschijnlijkheid 0,18 beteekent dus, dat een afwijking van meer dan pl.m. 10 pCt. in een 11-jarige periode gemiddeld eens in de 11:0,18, dus eens in de 55 jaar zal optreden.

Op geheel dezelfde wijze kan men uitrekenen, dat een afwijking van meer dan pl.m. 20 pCt. in een 11-jarige periode (dus van meer dan 2,7 standaarddeviatie) een waarschijnlijkheid heeft van 0,007 in de 11 jaar, dus vermoedelijk optreedt eens in de 1430 jaar.

Een afwijking van meer dan pl.m. 30 pCt. eens in de 200.000 jaar.

De veronderstellingen, op grond waarvan het bovenstaande is berekend, zijn slechts in één opzicht ernstig aanvechtbaar: het relatieve belang der verschillende productietakken in de grondstoffeneenheid is volstrekt niet gelijk; enkele grondstoffen, zooals steenkool en tarwe, steken in beteekenis ver boven de andere uit. Toch is de invloed van elk dezer artikelen niet meer dan 10 of 15 pCt. van het totaal. Men kan deze ongelijke verdeling dus ruwweg in rekening brengen door aan te nemen, dat het aantal grondstoffen in de geldeenheid kleiner ware, bijv. 9.

De werkelijkheid ligt dan tusschen beide gevallen in; zij is ongunstiger dan de eerste berekening aangeeft, maar stellig gunstiger dan de tweede; de laatste immers stelt de dispersie te groot voor, omdat slechts 2 of 3 grondstoffen elk ongeveer een negende deel van het gemiddelde occupeeren, terwijl de rest verdeeld, dus vergelijkmatigd is over een grooter aantal.

De berekening gebaseerd op 9 grondstoffen leidt nu tot het resultaat, dat een afwijking van pl.m. 10 pCt. in 11 jaar gemiddeld één keer voorkomt per 26 jaar, pl.m. 20 pCt. om de 110 jaar; pl.m. 30 pCt. om de 780 jaar; pl.m. 40 pCt. om de 9200 jaar en pl.m. 50 pCt. om de 220.000 jaar.

Voor de aanhangers van den gouden standaard is het leerzaam deze rekenwijze ook toe te passen op het geval, dat slechts één enkele grondstof in de geldeenheid is opgenomen. Het blijkt dan, dat een afwijking van pl.m. 10 pCt. in een 11-jarige periode optreedt eens in de 14 jaar; een afwijking van pl.m. 20 pCt. in de 11 jaar: eens in de 19 jaar; een afwijking van pl.m. 30 pCt.: eens in de 26 jaar; een afwijking van pl.m. 40 pCt.: eens in de 39 jaar en een afwijking van pl.m. 50 pCt. in een 11-jarige periode eens in de 55 jaar; — een resultaat, dat de frequentie en de orde van grootte der werkelijk optredende prijschommelingen onder den gouden standaard zeer goed typeert.

Men geve zich goed rekenschap van hetgeen bovenstaande cijfers zeggen: zij brengen, nu eens precies uitgerekend, in beeld datgene, dat voor elken kenner van het bedrijfsleven en van de waarschijnlijkheidsrekening a priori vaststaat:

grootte dispersie in de productiviteitsontwikkeling; daarom onverantwoordelijke lichtzinnigheid om het geld als universeelen waardemeter vast te koppelen aan de lotgevallen van één enkel goed (elke halve eeuw een prijsval of prijsstijging van 50 pCt. in 11 jaar); daarentegen grootte bedrijfszekerheid en ontzaglijk sterke stabilisatie, indien men als waardemeter kiest een combinatie van een aantal goederen — welk aantal volstrekt niet buitensporig groot behoeft te zijn om reeds een zeer sterke stabiliseerende werking te verkrijgen.

Als resultaat van deze berekeningen kan men dus zeggen, dat binnen de tijdvakken, die menselijkerwijs overzienbaar zijn (eenige tientallen jaren) divergenties in de productiviteitsontwikkeling kunnen optreden van ten hoogste 10 tot 20 pCt.

Maar het is waarschijnlijk, dat tusschen de 25

grondstoffen eenerzijds en alle andere producten anderzijds, schommelingen in prijsniveau, welke als gevolg van deze divergentie in productiviteitsontwikkeling zullen optreden, nog aanzienlijk geringer zijn, omdat:

1e. de productiviteitsontwikkeling in den loop der jaren absoluut en relatief moet vertragen (de „Fortschrittshemmungsgesetze“ van Julius Wolf zijn nog steeds van kracht);

2e. de schommelingen in prijsniveau niet bepaald worden door de divergentie in productiviteitsontwikkeling, maar in kostprijsvorming en de beweging van deze laatste is gedempt ten opzichte van de eerste, omdat:

a. een groot deel van de productiviteitsvermeerdering alleen verkregen wordt ten koste van meer kapitaal-aanwending en omvangrijker organisatie; de besparing in totale productiemoeite is dus veel geringer dan de stijging der directe arbeidsproductiviteit;

b. de kostprijs, behalve uit arbeidsloon, opgebouwd is uit een groot aantal andere elementen, welker kosten op hun beurt onderling zoo sterk gecorreleerd zijn tusschen de verschillende bedrijfstakken, dat hiervan een sterke vergelijkmatigende invloed uitgaat.

Hieruit volgt, dat de standaarddeviatie van de kostenontwikkeling aanzienlijk kleiner moet zijn dan de standaarddeviatie van de productiviteitsontwikkeling — en dus moet ook de standaarddeviatie van het gemiddelde van 9 of 25 kostprijzen van individueele bedrijfstakken geringer zijn dan boven werd uitgerekend van de productiviteit.

Wij kunnen dus met gerustheid aannemen, dat de divergentie tusschen de kostprijzen van het grondstoffenpakket eenerzijds en het algemeene prijsniveau anderzijds niet meer zal bedragen dan ten hoogste pl.m. 10 pCt. in de 11-jarige periode, dus practisch niet meer dan 1 pCt. per jaar.

Tot welk maximum deze, zeer geleidelijk voortschrijdende, divergentie kan oploopen? Deze vraag kan met het thans beschikbare feitenmateriaal niet met exactheid worden beantwoord. Maar wanneer men er zich rekenschap van geeft, dat de groote dispersie, welke uit de onderzoekingen van Clague volgt, hoofdzakelijk te wijten is aan twee bedrijfstakken (automobielfabricage en fabricage van rubberbanden), welke in de onderzochte periode (1914—25) een ware technische revolutie hebben doorgemaakt — dat deze revolutie slechts een of twee keer in de geschiedenis van een bepaalden bedrijfstak pleegt voor te komen en zich als regel afspeelt binnen een tijdvak van 10 of 12 jaar — dan is het aannemelijk, dat het uiteindelijke maximum der divergentie niet veel hoger zal liggen dan het bedrag, dat uit de 11-jarige periode is gebleken — dat is dus 10 pCt.

AANTEKENINGEN.

De handelsbeweging van Groot-Brittannië met zijn Dominions en van Nederland met het Britsche Wereldrijk.

Welke resultaten de conferentie van Ottawa ook zal opleveren, het is in elk geval van belang de beteekenis van de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en het Britsche wereldrijk aan een nadere beschouwing te onderwerpen. Alvorens hiertoe over te gaan, zij eerst gewezen op den omvang van de handelsbeweging tusschen Groot-Brittannië en zijn Dominions.

In de onderstaande tabel, die wij met toestemming van het Institut für Konjunkturforschung uit zijn weekbericht van 13 Juli jl. hebben overgenomen, is duidelijk te zien, hoe de in- en uitvoer zich sedert 1913 heeft ontwikkeld en welke beteekenis op handelsgebied Groot-Brittannië voor zijn Dominions en omgekeerd heeft.

In 1929 ging 41.5 pCt. van den uitvoer van Engeland naar de andere deelen van zijn wereldrijk, die op hun beurt 31.3 pCt. van hun uitvoer in Engeland

De handelsbeweging van het Britsche Imperium.

	1913		1929 ¹⁾	
	in Mill. £	in pro- centen	in Mill. £	in pro- centen
Invoer				
Groot-Brittannië (totaal)	768,7	100,0	1189,1	100,0
uit Britsche landen	191,5	24,9	314,8	26,5
uit andere landen	577,2	75,1	874,2	73,5
Andere Britsche landen (tot.)	501,1	100,0	961,2	100,0
uit Groot-Brittannië	222,1	44,3	300,9	31,3
uit andere Britsche landen	57,7	11,5	129,7	13,5
uit andere landen	221,4	44,2	530,6	55,2

Uitvoer				
Groot-Brittannië (totaal)	525,3	100,0	696,5	100,0
naar Britsche landen	193,3	37,2	289,0	41,5
naar andere landen	329,9	63,8	407,6	58,5
Andere Britsche landen (tot.)	443,7	100,0	898,1	100,0
naar Groot-Brittannië	185,5	41,8	281,1	31,3
naar andere Britsche landen	47,0	11,6	107,5	12,0
naar andere landen	211,2	47,6	509,5	56,7

¹⁾ Ten einde een vergelijking met 1913 mogelijk te maken, werd de handelsbeweging tusschen Groot-Brittannië en den Ierschen Vrijstaat uitgeschakeld.

afzetten en bovendien nog 12,0 pCt. in elkaars gebieden. Het trekt de aandacht, dat, vergeleken met 1913, het percentage van Engeland's uitvoer naar de Dominions met 12 pCt. is gestegen, terwijl het percentage van den afzet van de Dominions in Engeland met 25 pCt. is gedaald.

* * *

De groote beteekenis van het Britsche Wereldrijk als afzetgebied van Nederlandsche producten blijkt

uit het onderstaande overzicht. 27.8 pCt. van onze totalen uitvoer ging in 1930 naar Engeland en zijn Dominions. Aan den anderen kant kwam uit deze landen in 1930 14.3 pCt. van onze invoer. Het uitvoersaldo van ons land bedroeg in 1930 nog ruim f 130 millioen.

De handelsbeweging van Nederland in 1930 met de belangrijkste landen.

Landen	Invoer		Uitvoer		Invoer-(-) resp. uit- voersaldo in mill. gid.
	in mill. gulden	in pro- centen	in mill. gulden	in pro- centen	
Engeland en Dominions	345.5	14.3	477.4	27.8	131.9
Duitschland	767.7	31.8	365.7	21.3	402.0
België	256.9	10.6	189.6	11.0	67.3
Frankrijk...	107.3	4.4	139.3	8.1	32
Ned.-Indië ..	92.0	3.8	136.3	7.9	44.4
Ver. Staten..	211.3	8.7	48.6	2.8	162.7
Overige land.	637.6	26.4	362.0	21.1	275.6
Totaal..	2.418.3	100	1.718.9	100	699.4

Verreweg het grootste deel van den uitvoer naar het Britsche Wereldrijk vindt zijn weg naar Groot-Brittannië. In 1930 ging $\frac{4}{5}$ deel (f 383 millioen) naar dat land en slechts $\frac{1}{5}$ (f 94 millioen) naar de andere Britsche landen. Het volgende overzicht, dat wij evenals de bovenstaande tabel uit de Jaarstatistiek van In-, Uit- en Doorvoer hebben samengesteld, geeft een en ander, wat den in- en uitvoer van Nederland van en naar Engeland en zijn Dominions betreft, voor een zestal jaren sedert 1920 gedetailleerd weer.

De handelsbeweging van Nederland met het Britsche wereldrijk in millioenen Gulden.

Landen	Invoer						Uitvoer					
	1920	1923	1926	1928	1929	1930	1920	1923	1926	1928	1929	1930
Groot-Brittannië	554.6	308.3	231.1	252.5	257.6	227.0	322.9	359.6	483.1	431.9	407.5	383.0
Noord-Ierland ¹⁾	0.8	0.4	1.2	4.2	2.2	1.7	12.4	10.6	15.0	11.6	9.4	7.7
Br. Bez. Midd. Zee	0.2	1.4	1.4	1.6	1.2	1.0	1.2	1.6	2.1	2.3	2.2	1.9
Br. O. Afrika	0.9	1.8	2.3	3.5	2.5	1.4	3.3	5.3	6.9	9.3	8.7	6.3
Br. W. Afrika	9.9	11.5	21.5	32.1	29.2	26.3	7.3	6.7	10.2	14.5	11.3	8.3
Zuid-Afrika	4.2	8.6	7.8	12.3	8.2	8.9	8.7	6.4	12.5	13.6	14.9	12.9
Eng. Eg. Soedan ²⁾	—	—	—	0.3	0.2	0.3	—	—	—	0.6	0.2	0.3
Br. Bez. Amerika n.a.g.	4.0	10.4	12.2	19.3	19.7	15.1	1.8	1.7	2.1	2.3	2.8	2.6
Canada	13.0	14.6	30.5	49.3	32.9	10.6	5.7	6.0	16.2	18.3	20.2	16.0
Keizerrijk Indië	18.2	40.7	51.4	50.4	54.1	47.4	24.8	14.0	34.0	37.0	32.8	25.4
Australië (gemeenebest) ..	4.3	7.2	6.4	5.0	3.3	3.8	4.2	4.6	8.1	9.8	12.1	8.3
Nieuw Zeeland	0.1	0.1	1.0	0.7	0.6	1.2	1.6	1.5	2.3	2.5	2.4	2.1
Ceylon	5.6	0.6	1.0	0.9	0.8	0.8	2.3	3.2	4.5	3.7	3.7	2.6
Totaal.....	615.8	405.9	367.8	432.1	312.5	345.5	396.2	421.2	597.0	557.4	528.2	477.4

¹⁾ De Iersche Vrijstaat inbegrepen. ²⁾ Voor 1927 werden deze cijfers opgenomen onder Egypte.

Economisch regionalisme.

Het in dezen tijd zoo droevig verschijnsel van het invoeren van allerlei handelsbelemmeringen in den vorm van invoerrechten enz. beperkt zich niet alleen tot de nationale grenzen, maar begint o.a. binnen de grenzen van ons land zelf bedenkelijke afmetingen aan te nemen. Wij kunnen dit verschijnsel typeeren als economisch regionalisme of zoo men wil economisch localisme. Al moge dit verschijnsel nog niet onrustbarend om zich heen grijpen, zoo vreezen wij, dat de eene maatregel den anderen zal uitlokken, evenals men dat de laatste jaren op internationaal gebied zoo duidelijk heeft gezien. Tot dusverre is het aantal gevallen van economisch regionalisme, dat openbaar is geworden, betrekkelijk gering, al zal het waarschijnlijk in werkelijkheid veel grooter zijn. De heer Meyer de Vries signaleert in aflevering 7—8 van het Tijdschrift van den Nederlandschen Werkloosheids-Raad de volgende gevallen:

10. Reeds enkele jaren nemen verschillende gemeentelijke bestuurders in de bestekken voor uit te voeren gemeentewerken de bepaling op, dat een zeker percentage — 70, 80, zelfs 90 — der te plaatsen arbeiders afkomstig moet zijn uit de gemeente, welke het werk uitbesteedde.

20. B. en W. van Amsterdam gunnen een werk aan een

hoofdstedelijke inschrijver, hoewel een andere Nederlandse inschrijver het werk voor minder geld wilde uitvoeren.¹⁾

30. De Burgemeesters van Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Sassenheim en Voorhout hebben besloten bij de werkgevers in het bloembollenbedrijf erop aan te dringen, dat geen arbeiders van elders in dienst worden genomen.

40. De gemeenteraad van Dordrecht besloot het bouwen van een nieuwe veerboot op te dragen aan een ter plaatse gevestigde onderneming, hoewel een andere onderneming, vlak bij Dordrecht gelegen, 5 pCt. lager had ingeschreven.²⁾

Hoe men ook over deze gevallen moge denken en wat haar oorzaken ook mogen zijn, vaststaat, dat hiermede een zeer ongezond en economisch niet te verdedigen beginsel wordt gevolgd. Het is al erg genoeg, dat men op internationaal gebied voortdurend economische dwaasheden begaat, die helaas ook ons land benadeelen en tot afweermaatregelen hebben geroepen. Welken kant moet het echter op, als alle groote gemeenten in ons land dergelijke protectionistische

¹⁾ Zie over dit geval het artikel „Stedelijk Protectionisme” in de Nederlandsche Werkgever van 30 Juni jl.

²⁾ Dit geval werd besproken in de Nederlandsche Werkgever van 21 Juli jl.

maatregelen gaan nemen? Keeren wij inderdaad op economisch gebied terug naar de Middeleeuwen?

Wij behoeven hier niet lang stil te staan bij de nadeelen, die uit een dergelijke ontwikkeling voortvloeien. Dezelfde argumenten, die men in onze kolommen reeds zoo vaak heeft kunnen lezen over de nadeelen, die de beperking van het internationale verkeer met zich brengen, gelden eveneens voor de belemmeringen, die het nationale verkeer aan banden legt. Want evenals het internationale protectionisme tot een vermindering van de welvaart van de geheele wereld leidt, zal het economisch regionalisme de welvaart in eigen land doen afnemen.

Nu thans allerwegen de leus wordt vernomen om de vacantie in eigen land door te brengen, zou het van economisch regionalistisch standpunt bezien, aanbeveling verdienen, indien de autoriteiten van de verschillende gemeenten, die protectionistische maatregelen nemen, het voorbeeld aan haar burgers zouden geven en hun vacantie in eigen stad of dorp zouden doorbrengen!

ONTVANGEN BOEKEN.

De faillissementswet door Mr. Dr. H. F. A. Völlmar, advocaat en procureur te 's-Gravenhage. (Haarlem 1932; H. D. Tjeenk Willink & Zoon N.V.).

Dit boek is vooral bestemd als studieboek, maar daarnaast is ook eenigszins met de practijk rekening gehouden. Daarom werd niet afgeweken van het systeem om alleen rechtspraak en geen literatuur (wederom met uitzondering van Veegens-Oppenheim en thans ook van het Nederlandsch Handelsrecht) te citeren. Wel is consequent melding gemaakt van aanteekeningen op arresten van den Hoogen Raad, waarvan niet alleen de slotsom, maar ook een summier uiteenzetting van de casus-positie werd gegeven.

Gemeentelijk grondbedrijf (Beheer en boekhouding) door N. L. Reuvecamp, P. van Dienst en B. B. Luuring, derde, geheel herziene druk. (Alphen a. d. Rijn 1932; N. Samson N.V. Prijs f 3.50).

In den nieuwen druk zijn tevens opgenomen modellen voor de boekhouding, alsook een overzicht van bepalingen uit eenige verordeningen op het beheer van gemeentelijke grondbedrijven.

L'Imposition des entreprises étrangères et nationales en Allemagne, en Espagne aux Etats-Unis d'Amérique, en France et dans le Royaume-Uni (Genève 1932; Société des Nations. Prijs Zw. Frs. 12,50).

Studie over de fiscale wetgeving en de methodes van vaststelling van winsten van ondernemingen, die in meerdere landen werkzaam zijn.

Vijftig jaren 1882—14 Juli—1932. Een overzicht van de geschiedenis van de N.V. Utrechtsche Hypotheekbank.

De betekenis van dit Gedenboek is, dat het naast een beschrijving van de jubilerende hypotheekbank zelf, een beknopt overzicht geeft van de belangrijkste gebeurtenissen in het hypotheekbankbedrijf sedert de laatste 50 jaar.

Wellenstein, Krause & Co. Java 1882—1932. ('s-Gravenhage z.j.; N.V. Boek- en Kunst drukkerij Mouton & Co.).

Gedenboek van een van de belangrijkste suikerexporteurs van Java.

Albert Thomas 1878—1932. (Annemasse—Haute Savoie, 1932; Imprimerie & Granchamp).

Biografieën en persbeschrijvingen van den overleden leider van het Int. Arbeidsbureau.

Meer contact met Scholieren met en onder Personeel door Dr. J. C. L. Zuyderhoff. ('s-Gravenhage 1932; N.V. Uitgevers Mij. „Adi-Poestaka”).

Een met crisisgedachten doorweven verslag van een studiereis naar de Ver. Staten in 1930/31, uitgebracht aan de Nederlandsch-Amerikaansche Fundatie.

Statistiek van de financiën van Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht II. (Amsterdam 1930; Stadsdrukkerij).

MAANDCIJFERS.

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:

Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs.¹⁾

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunstzijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart.	Suiker	Tabak	Thee
Gemiddelde 1929	158.3	337.5	168.0	432.7	243.0	268.7	402.0	233.5	125.0	398.4	487.3	443.2
„ 1930	149.4	257.7	125.6	264.9	87.4	177.2	371.1	110.7	82.6	292.9	361.3	357.2
„ 1931	118.1	211.8	93.4	167.7	64.5	144.5	209.8	51.8	49.6	181.9	241.6	251.4
Januari 1931	137.2	220.4	110.9	199.—	57.4	149.1	290.7	75.8	63.5	223.8	274.—	280.5
Februari „	140.7	239.9	117.5	217.5	69.7	167.5	307.3	80.2	65.6	238.4	307.8	292.1
Maart „	143.—	248.6	124.3	223.2	78.9	176.7	288.3	81.4	63.9	243.3	306.2	290.7
April „	139.4	238.4	113.5	207.3	84.4	172.4	253.9	58.5	57.5	219.5	299.8	283.4
Mei „	132.7	222.5	95.1	178.8	76.2	159.6	220.—	50.5	54.3	190.9	275.9	251.—
Juni „	127.5	217.5	89.—	165.1	68.7	150.8	208.6	48.4	53.1	191.3	262.4	249.7
Juli „	126.4	228.8	100.2	168.8	70.6	163.6	218.2	58.5	55.8	208.9	254.2	262.9
Augustus „	113.2	210.9	88.2	151.2	95.—	147.6	194.7	44.4	48.—	178.4	218.4	247.—
September „	95.3	190.1	73.6	126.1	60.9	118.9	147.9	31.7	37.3	134.—	168.7	220.1
October „	89.1	181.3	71.7	125.3	49.2	107.8	140.7	32.6	34.7	122.1	174.7	222.2
November „	93.2	184.2	75.4	135.4	48.9	120.1	133.6	32.9	34.9	125.9	196.3	237.2
December „	79.—	158.4	61.5	114.2	44.2	99.5	113.1	26.3	26.7	106.5	161.3	179.7
Januari 1932	80.5	174.4	63.5	124.—	43.5	107.4	118.9	28.2	27.4	108.—	173.7	181.4
Februari „	82.8	173.—	65.8	123.2	42.4	110.1	139.2	28.2	27.7	108.7	179.6	178.1
Maart „	81.3	184.7	69.—	122.9	41.7	110.9	149.3	24.2	27.—	112.7	176.3	182.2
April „	69.8	166.7	58.8	102.1	34.3	92.4	118.3	13.7	20.1	96.6	111.—	154.—
Mei „	65.—	163.9	52.5	93.5	33.5	86.8	117.8	14.2	19.1	84.5	101.9	157.3
Juni „	59.4	156.1	51.2	88.5	32.3	83.9	118.1	14.1	17.3	87.6	94.7	154.3
Juli „	68.3	167.1	63.7	106.1	34.1	92.2	129.1	22.5	21.—	105.6	120.1	175.6

Schommelingen in het aandelen-indexcijfer. 4 Januari 1932 f 1.942.518.500 = 100.

4 Januari	100.—	2 Maart	113.7	4 Mei	92.9	6 Juli	97.—
13 „	106.9	9 „	118.6	11 „	93.4	13 „	97.—
20 „	107.4	16 „	113.5	18 „	92.4	20 „	98.1
27 „	105.9	23 „	105.8	25 „	90.1	27 „	102.6
3 Febr.	109.7	30 „	103.9	1 Juni	86.4		
10 „	105.7	6 April	98.3	8 „	83.9		
17 „	110.9	13 „	95.9	15 „	88.1		
24 „	111.—	20 „	95.1	22 „	90.5		
		27 „	90.—	29 „	89.6		

¹⁾ Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Juni 1932	Jan./Juni 1932	Jan./Juni 1931
Prod. Steenkolen in tonnen	1.066.950	6.231.743	6.236.264
Aantal normale werkdagen	24 ¹⁾	144	150

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

Netto-productie in tonnen..	7.368 ²⁾	89.381	130.297
Aantal normale werkdagen	26	150	149

III. Zoutmijnen. (Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

Afgeleverd:	Gezamenl. Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
Geraff. zout(ton)	7.065	28.244	24.333
Industriezout(„)			
Afvalzout(„)			
Aantal normale werkdagen	26	152	152

Aantal arbeiders.	Gezamenl. Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 Juni 1932	{ 11.301 ³⁾ 25.378 ⁵⁾ }	85	223
1 Juni 1931	{ 11.266 ³⁾ 27.396 ⁵⁾ }	99	237

¹⁾ Staatsmijnen, 25 Wilhelmina, 26 Domaniale Mijn, 22 Laura en Julia en de Oranje-Nassaumijnen, 23 Willem Sophia. ²⁾ 5437 ton ruwe bruinkool en 1931 ton bruinkoolbriketten. ³⁾ bovengronds. ⁴⁾ incl. 2.067 arbeiders der nevenbedrijven. ⁵⁾ ondergronds. ⁶⁾ incl. 1.874 arbeiders der nevenbedrijven.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN. GELDKOERSEN. OPEN MARKT.

	1932				1931	1930	1914
	30 Juli	25/30 Juli	18/23 Juli	11/16 Juli	27 Juli/1 Aug.	28 Juli/2 Aug.	20/24 Juli
<i>Amsterdam</i>							
Partic. disc.	1/4-1/2	1/4-9/16	5/16-9/16	7/16-11/16	17/8-2	17/8-2 1/2	3 1/4-3 1/8
Prolong.	1	1	1	1	2-1/2	1 3/4-2	2 1/4-3 1/4
<i>Londen</i>							
Daggeld...	1/2-1	1/2-1	1/4-1	1/4-1	2 1/4-3 1/4	1-2	1 3/4-2
Partic. disc.	1 1/16-3/4	1 1/16-7/8	3/4-7/8	7/8-1	3 7/16-4 1/8	2 1/4-7/16	4 1/4-3 1/4
<i>Berlijn</i>							
Daggeld...	5 7/8-7	5 1/8-7	5-6 1/4	5-6 3/8	—	2 3/4-6 1/2	—
Maandgeld	5-6 1/2	5-6 1/2	5-6 1/2	5-6 1/2	—	—	—
Part. disc.	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	—	3 3/4	2 1/2-1 1/2
<i>New York</i>							
Daggeld ¹⁾	2-1/4	2-1/4	2-1/4	2-1/4	1 1/2-3/4	2-1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	7/8	7/8	7/8	7/8	1	2	—

¹⁾ Koers van 29 Juli en daaraan voorafgaande weken, t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN. KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia *)
26 Juli 1932	2.48 1/2	8.82 1/2	59.05	9.73 1/2	34.42 1/2	99 3/8
27 „ 1932	2.48 9/16	8.80 1/2	59.05	9.73 1/2	34.35	99 3/8
28 „ 1932	2.48 3/4	8.75	59.10	9.73 1/2	34.50	99 3/8
29 „ 1932	2.48 13/16	8.75	59.12 1/2	9.73 1/2	34.47 1/2	99 3/8
30 „ 1932	2.48 3/4	8.71 1/2	59.05	9.73 1/2	34.50	99 3/8
1 Aug. 1932	2.48 1/2	8.74	59.12 1/2	9.73 1/2	34.50	99 3/8
Laagste d.w ¹⁾	2.4835	8.69 1/2	58.90	9.72 1/2	34.35	99
Hoogste d.w ¹⁾	2.4887	8.83 1/2	59.12 1/2	9.73 1/2	34.50	99 3/8
25 Juli 1932	2.48 1/2	8.84	59.02 1/2	9.73 1/2	34.42 1/2	99 3/8
18 Juli 1932	2.48 1/2	8.82	58.97 1/2	9.73 1/2	34.45	99 3/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag *)	Boekarest *)	Milaan **)	Madrid **)
26 Juli 1932	48.35	—	7.34	1.50	12.66 1/2	19.86
27 „ 1932	48.36	—	7.34	1.50	12.66	19.87 1/2
28 „ 1932	48.36	—	7.36	1.50	12.67	20.00
29 „ 1932	48.35	—	7.37	1.50	12.66 1/2	20.05
30 „ 1932	48.37 1/2	—	7.37	1.50	—	—
1 Aug. 1932	48.36	—	7.36	1.50	12.65	20.07 1/2
Laagste d.w ¹⁾	48.32	34.90	7.32	1.50	12.62	19.80
Hoogste d.w ¹⁾	48.37 1/2	35.00	7.40	—	12.69	20.15
25 Juli 1932	48.36	—	7.35	1.50	12.66	19.85
18 Juli 1932	48.35	—	7.33	1.50	12.69 1/2	19.90
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopehagen *)	Oslo *)	Helsingfors *)	Buenos Aires *)	Montreal *)
26 Juli 1932	45.50	47.60	44.30	3.80	—	2.16 1/2
27 „ 1932	45.30	47.50	44.20	3.80	—	2.16 1/2
28 „ 1932	45.00	47.25	44.00	3.75	—	2.16
29 „ 1932	44.90	47.10	43.80	3.75	—	2.16 1/2
30 „ 1932	45.00	47.00	44.00	3.75	—	2.16 1/2
1 Aug. 1932	45.00	47.10	44.00	3.75	—	2.16 1/2
Laagste d.w ¹⁾	44.70	46.90	43.50	3.70	—	2.15
Hoogste d.w ¹⁾	45.50	47.60	44.30	3.85	—	2.18
25 Juli 1932	45.40	47.60	44.40	3.80	—	2.16 1/2
18 Juli 1932	45.35	47.75	44.00	3.75	—	2.14 1/2
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. Laatste bekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 1 Aug. 1932 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bankdisconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 ⁸⁾	8.74	%
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.12 1/2	5
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.73 1/2	2 1/2
Brussel *)	100 Belga	34.59	34.50	3 1/2
Luxemburg	100 Franc	—	6.90	—
Zürich *)	100 „	48.00	48.36	2
Praag	100 Kronen	—	7.35	5
Weenen *)	100 Schilling	35.00	34.95	7
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.20	5
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.45	7
Sofia	100 Leva	1.79 ⁷⁾	1.80	8
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.40	7 1/2
Istanbul	Turksch £	10.93	1.17	—
Athene	100 Drachme	3.23	1.60	11
Milaan	100 Lira	13.09	12.65	5
Madrid	100 Peseta	48.00	20.07 1/2	6 1/2
Lissabon	Escudo	2.68 1/2	0.08	6 1/2
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	47.10	4
Oslo *)	100 „	66.67	44.00	4 1/2
Stockholm *)	100 „	66.67	45.00	4
Reickjavick	100 IJsl. Kr.	66.67	39.35	6
Warschau	100 Zloty	27.91	27.85	7 1/2
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.75	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.00	47.75	6-7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	68.50	5 1/2
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 1/2	3.75	6 1/2
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.80	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48.40	5
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	2.4878	2.48 1/2	2 1/2
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.16	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	0.71	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0563 ¹⁾	—	—
La Paz (Bolivia) ³⁾	Boliviano	0.9080	—	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 ²⁾	0.19	5 1/2-7
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	—	—
Bogota (Columbia) ³⁾	Peso	2.42	2.35	—
Quito (Ecuador)	Sucre	0.49 ⁸⁾	—	—
Lima (Peru)	Sol	0.69 ⁷⁾	0.51	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	1.12	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.32	—
Panamaribo	Gulden	1.00	0.99 1/2	—
San José (C. Rica)	Colon	—	—	—
Guatemala	Quetzal	2.48 1/2	2.4840	—
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.00	1.00 1/2	—
Managua (Nicar.) ³⁾	Cordoba	2.48 1/2	—	—
San Salvador ³⁾	Colon	1.2440	0.93	—
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupée	0.91	0.68	4
Batavia	Gulden I.G.	1.00	0.99 3/8	4 1/2
Kobe	Yen	1.24	0.69	5.11
Hongkong	Dollar	—	0.58	—
Shanghai	Taël	—	0.77	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.04	—
Manilla	Phil. Peso	1.24	1.27	—
Teheran ⁴⁾ (Perzië)	Pahlavi	—	9.28	—
Bangkok	Baht	—	0.82	—
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 1/2	12.00	6
Alexandrië	Egypt. £	12.42	8.94 1/2	—
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 1/2	6.98	—
Nieuw Zeeland	£	12.10 1/2	7.93	—

¹⁾ Goudpeso. ²⁾ Milreis Goud. ³⁾ Not. te A'dam. ⁴⁾ Ov. not. part. opg. ⁵⁾ Zichtkoers. ⁶⁾ Munteenheid = Rial (= een Kran).

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
26 Juli 1932	3,54 ³ / ₈	3,91 ⁵ / ₈	23,73 ¹ / ₂	40,25
27 " 1932	3,53 ³ / ₈	3,91 ³ / ₈	23,74	40,23 ¹ / ₂
28 " 1932	3,50 ¹ / ₂	3,90 ¹⁵ / ₁₆	23,71 ¹ / ₂	40,19
29 " 1932	3,50 ¹ / ₂	3,91 ¹ / ₂	23,74	40,21
30 " 1932	3,50 ¹ / ₂	3,91 ¹ / ₂	23,73 ¹ / ₂	40,22
1 Aug. 1932	3,51 ¹ / ₂	3,91 ¹¹ / ₁₆	23,75	40,25
3 Aug. 1931	4,86 ¹ / ₁₆	3,92 ¹ / ₁₆	26,—	40,33
Muntpariteit ..	4,86	3,90 ³ / ₈	23,81 ¹ / ₂	40 ³ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	16 Juli 1932	23 Juli 1932	25/30 Juli 1932 Laagste/Hoogste	30 Juli 1932
Alexandrië..	Piaat. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ³ / ₈ 97 ³ / ₈	97 ¹ / ₂
Athene	Dr. p. £	550	550	530 565	540
Bangkok....	Sh. p. tical	1/10 ¹ / ₂	1/10	1/10 1/10 ⁵ / ₈	1/10 ⁵ / ₈
Budapest ...	Pen. p. £	20 ¹ / ₂	20 ¹ / ₂	20 21	20 ¹ / ₂
Buenos Aires	d. p. \$	—	39 ¹ / ₂	39 ¹ / ₂ 40 ¹ / ₂	40 ¹ / ₂
Calcutte....	Sh. p. rup.	1/6 ¹ / ₁₆	1/6 ¹ / ₁₆	1/6 ¹ / ₃₂ 1/6 ¹ / ₁₆	1/6 ³ / ₃₂
Constantine ..	Piaat. p. £	740	740	730 740	730
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/3 ¹ / ₂	1/3 ¹ / ₂	1/3 ¹ / ₂ 1/4	1/3 ³ / ₈
Kobe	Sh. p. yen	1/6 ¹¹ / ₁₆	1/6 ¹ / ₂	1/6 ³ / ₈ 1/7	1/6 ⁷ / ₈
Lissabon	Escu. p. £	110	110	109 ¹ / ₂ 110 ¹ / ₂	110
Mexico	\$ per £	12.75	12.75	12.20 13.—	12.45
Montevideo ..	d. per £	30	30	28 31	29
Montreal ...	\$ per £	4.09 ¹ / ₂	4.07 ¹ / ₂	4.01 4.09	4.04 ¹ / ₂
Riod. Janeiro	d. per Mil.	5 ¹ / ₃₂	5 ¹ / ₃₂	4 ⁷ / ₈ 5 ¹ / ₈	5 ¹ / ₈
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/8 ³ / ₁₆	1/8 ³ / ₁₆	1/7 ⁷ / ₈ 1/8 ³ / ₁₆	1/8 ⁷ / ₁₆
Singapore ..	id. p. \$	2/327 ¹ / ₃₂	2/327 ¹ / ₃₂	2/3 ¹ / ₂ 2/3 ¹⁵ / ₁₆	2/327 ¹ / ₃₂
Valparaiso ..	\$ per £	59	59	58 59	58
Warschau ..	Zl. p. £	31 ¹ / ₈	31 ¹ / ₂	30 ¹ / ₂ 32 ¹ / ₂	31 ¹ / ₂

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

	Londen ¹⁾	N.York ²⁾		Londen
26 Juli 1932..	17 ¹ / ₈	27	26 Juli 1932....	115/10
27 " 1932..	17 ¹ / ₁₀	26 ³ / ₄	27 " 1932....	116/4
28 " 1932..	17 ¹ / ₈	26 ³ / ₄	28 " 1932....	116/7
29 " 1932..	17 ¹ / ₁₀	26 ³ / ₄	29 " 1932....	117/8
30 " 1932..	17 ³ / ₁₀	26 ¹ / ₂	30 " 1932....	117/5
1 Aug. 1932..	—	26 ⁷ / ₈	1 Aug. 1932....	—
3 Aug. 1931..	—	28	3 Aug. 1931....	—
27 Juli 1914..	24 ¹⁵ / ₁₆	59	27 Juli 1914....	84/10 ¹ / ₂

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Juli 1932	23 Juli 1932
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 20.982.325,77	f 24.459.504,12
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 125.790,58	" 374.456,26
Voorschotten op ult. Juni 1932 aan de gem. verst. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	" 4.140.138,28	" 4.140.138,28
Voorschotten op ult. Juni 1932 aan de gem. verstr. op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel. and. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsb. alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	—
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 225.835.248,30	" 227.003.093,31
Id. aan Suriname.....	" 12.412.996,96	" 12.420.191,49
Id. aan Curaçao.....	" 7.914.034,52	" 7.919.499,33
Kasvord. weg. credietverst. a. h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	" 109.332.200,37	" 109.287.589,64
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹⁾	" 20.772.014,70	" 24.206.993,84
Id. op andere Staatsbedrijven ¹⁾ ..	" 6.914.643,63	" 6.563.781,34
Vertr. t. laste der Rijksbegr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo)....	" 16.449.508,93	" 17.087.150,77
Vertr. t. laste der Rijksbegr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo)....	" 67.544.579,79	" 67.233.329,79
Verplichtingen.		
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 230.593.000,—	f 230.593.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 169.210.000,—	" 169.210.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 1.779.342,—	" 1.773.654,50
Schuld op ultimo Juni 1932 aan de gem. weg. v. h. d. de Rijksadm. geh. gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	—	—
Schuld op ultimo Juni 1932 aan de gemeenten enz.	" 2.049.674,92	" 2.049.674,92
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioen ¹⁾ Id. aan het Staatsbedrijf (D. P., T. en T.)	" 76.401.419,78	" 85.818.409,81
Id. aan andere Staatsbedrijven ¹⁾ ..	" 257.124,17	" 242.124,17
Id. aan diverse instellingen ¹⁾ ..	" 10.633.592,61	" 10.513.314,03

1) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	16 Juli 1932	23 Juli 1932
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	f 58.181.000,—	—
waaronder Muntbiljetten.....	" 293.000,—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	" 225.910.000,—	f 227.003.000,—
Schatkistpromessen	" 15.595.000,—	" 14.895.000,—
Schatkistbiljetten	" 30.915.000,—	" 30.915.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 2.497.000,—	" 2.489.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	" 8.626.000,—	" 8.626.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 1.100.000,—	" 1.159.000,—
Voorschot van de Javasche Bank....	" 13.546.000,—	" 11.998.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 1 Augustus 1932.

Activa.			
Binnel. Wis- / Hfdbk. f	36.441.169,02		
sels, Prom., / Bijbnk. "	1.591.956,77		
enz. in disc. / Ag. sch. "	7.570.696,02	f	45.603.821,81
Papier o. h. Buitenl. in disconto	"		—
Idem eigen portef. . f	71.335.835,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "	—		71.335.835,—
Beleeningen { Hfdbk. f	30.394.736,36		
incl. vr. sch. / Bijbnk. "	9.304.922,95		
in rek.-crt. / Ag. sch. "	57.348.632,39		
op onderp. {	f	97.048.291,70	
Op Effecten	f	94.961.061,22	
Op Goederen en Spec. "	"	2.087.230,48	97.048.291,70
Voorschotten a. h. Rijk	"	—	—
Munten Muntmateriaal			
Munt, Goud	f	160.692.215,—	
Muntmat., Goud ..	"	919.956.797,90	
	f	1.020.649.012,90	
Munt, Zilver, enz. "	"	17.315.046,44	
Muntmat., Zilver.. "	—	—	1.037.964.059,34 ¹⁾
Belegging 1/6 kapitaal, reserves en pensioenfonds	"	20.137.490,16	
Gebouwen en Meub. der Bank	"	5.000.000,—	
Diverse rekeningen	"	16.439.626,25	
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)	"	19.331.195,17	
	f	1.312.860.319,43	
Passiva.			
Kapitaal	f	20.000.000,—	
Reservefonds	"	3.000.000,—	
Bijzondere reserve	"	5.000.000,—	
Pensioenfonds	"	8.175.044,16	
Bankbiljetten in omloop	"	1.015.305.645,—	
Bankassigtiën in omloop	"	261.754,58	
Rek.-Cour. / Het Rijk f	22.579.152,72		
saldo's: / Anderen "	236.677.445,49	"	259.256.598,21
Diverse rekeningen	"	1.861.277,48	
	f	1.312.860.319,43	
Beschikbaar metaalsaldo	f	527.514.383,84	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. "	"	1.318.785.960,—	
1) Waarvan in het buitenland f	5.520.302,58.		
Voornaamste posten in duizenden guldens.			

Data	Goud		Circulatie	Andere opeisch. schulden	Beschikk. Metaal-saldo ¹⁾	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
1 Aug. '32	100692	919.957	1015.306	259.518	527.514	81
25 Juli '32	100692	915.108	983.086	280.852	528.097	82
18 " '32	100693	909.785	988.754	272.073	524.081	82
11 " '32	100793	908.471	999.198	264.309	521.864	81
4 " '32	100792	896.562	1017.006	241.516	513.081	81
27 Juni '32	100992	879.366	981.154	257.207	505.911	81
3 Aug. '31	88.688	514.429	970.899	127.179	198.455	57
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
1 Aug. 1932	45.604	—	97.048	71.336	16.440
25 Juli 1932	44.783	—	92.971	69.023	16.434
18 " 1932	45.494	—	94.404	71.845	13.404
11 " 1932	45.867	—	98.550	68.653	15.685
4 " 1932	47.049	—	101.728	68.653	16.976
27 Juni 1932	46.449	—	97.101	68.653	17.006
3 Aug. 1931	58.435	—	107.658	229.821	63.149
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 4 Jan. 1929 op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluftp. activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Disconto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 Juni 1932	4.839	5.246	199	27	893	122
1 Mei 1932	4.827	5.309	185	25	1.059	198
1 April 1932	4.839	5.489	192	134	1.045	131
1 Maart 1932	4.842	5.338	211	75	920	121
1 Februari 1932	4.524	5.000	192	141	847	450
1 Januari 1931	4.476	4.993	265	27	1.344	524
1 Juni 1931	4.641	5.188	133	123 ³⁾	1.403	521

1) Sluftp. der activa. 2) Sluftp. der passiva. 3) Schuld aan de Kolonie.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeisch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
30 Juli 1932	150.500		218.800	37.100	48.140
23 " 1932	150.100		218.100	35.700	48.580
16 " 1932	149.700		222.300	32.700	47.700
25 Juni 1932	104.827	45.215	219.816	34.870	48.167
18 " 1932	104.832	44.383	224.473	34.370	45.677
11 " 1932	104.829	45.294	228.460	32.809	45.616
4 " 1932	104.829	45.744	225.219	33.877	46.935
1 Aug. 1931	100.496	44.480	242.412	22.497	48.656
2 Aug. 1930	139.114	26.452	266.520	43.505	41.556
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis- conto's	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek- kings- per- centage
30 Juli 1932		93.600		***	59
23 " 1932		92.900		***	59
16 " 1932		95.500		***	59
25 Juni 1932	9.936	22.638	39.698	27.648	59
18 " 1932	10.136	22.581	39.959	28.658	58
11 " 1932	10.341	23.149	41.049	26.188	57
4 " 1932	10.096	23.598	40.446	26.239	58
1 Aug. 1931	9.160	16.478	40.446	33.914	55
2 Aug. 1930	10.461	32.921	39.810	53.530	53
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
27 Juli 1932	138.576	369.286	43.440	15.280	23.768
20 " 1932	137.422	365.759	45.825	14.307	26.008
13 " 1932	137.205	366.271	45.124	14.771	24.948
6 " 1932	136.965	366.679	44.465	14.991	26.247
29 Juni 1932	136.954	363.083	48.060	14.889	26.352
22 " 1932	136.476	358.548	52.173	14.142	26.565
29 Juli 1931	133.310	359.362	32.673	9.696	26.604
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek- kings- perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
27 Juli '32	68.771	11.242	88.186	34.561	44.291	33
20 " '32	66.231	13.379	88.024	33.727	46.663	34 ^{1/2}
13 " '32	65.786	17.048	82.759	33.567	45.934	34 ^{13/32}
6 " '32	67.627	20.947	80.923	34.241	45.286	33 ^{3/16}
29 Juni '32	67.170	17.982	86.565	34.736	48.870	35
22 " '32	66.645	35.577	73.649	33.145	52.928	37 ^{3/32}
29 Juli '31	52.561	15.219	55.798	33.687	33.948	32 ^{18/32}
22 Juli '14	11.005	14.736	42.185		29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
22 Juli '32	82.310	1.228	4.473	5.023	1.843	2.753	3.200
15 " '32	82.408	1.221	4.458	4.674	1.844	2.794	3.200
8 " '32	84.472	1.212	4.525	4.923	1.780	2.791	3.200
1 " '32	82.317	1.203	4.529	4.651	1.782	2.815	3.200
24 Juli '31	57.893	869	9.476	21.515	16.068	2.757	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver- sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti- culieren
22 Juli '32	6.626	2.301	80.802	1.496	2.666	23.217
15 " '32	6.626	2.406	81.547	772	2.687	22.990
8 " '32	6.626	2.188	81.932	577	2.744	22.839
1 " '32	6.626	2.640	82.710	106	2.779	22.556
24 Juli '31	5.082	2.092	77.766	1.826	8.012	14.621
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 2 Augustus 1932.

Ook deze week hebben oogst- en weerberichten weer vrij sterk hun invloed op de tarwemarkt doen gelden. Daar zij, vooral in de eerste helft der week, niet gunstig waren, trad toen algemeen een verdere prijsstijging in. In Canada werd namelijk nog steeds geklaagd over gebrek aan regen, dat in sommige streken der Prairie-Provincies een nadeeligen invloed oefende op de te velde staande tarwe. Ook uit het Noordwesten der Ver. Staten kwamen ten aanzien van laat gezaaide zomertarwe dergelijke klachten. De verwachtingen van de opbrengst van zomertarwe in de Ver. Staten en Canada zijn dan ook wat minder hoog gespannen dan eenigen tijd geleden. Bovendien vinden de ongunstige rapporten over de tarve van Zuid-Oostelijk Europa in Italië telkens weder bevestiging. Het schijnt wel vast te staan, dat Roemenië en Zuid-Slavië dat seizoen geen tarwe zullen kunnen exporteeren. Hongarije heeft eveneens een veel kleineren oogst dan verleden jaar en ook in Italië schijnt de tarve vrij ernstig van ongunstig weder te hebben geleden. Reeds heeft dat geleid tot flinke zaken naar Italië, in het bijzonder in Canadeesche tarve. Eenigszins betrouwbare berichten uit Rusland ontbreken nog steeds, doch men is algemeen van meening, dat Russische tarve niet in die mate zal worden geëxporteerd als in de twee voorafgegane jaren. Dat het aanbod tot nog toe allermint dringend kan worden genoemd, lijkt daarmee wel in overeenstemming. Speciaal in Engeland ontmoetten de Russische offerteres deze week dan ook goede belangstelling en er zijn daarheen tot stijgenden prijs vrij veel zaken in nieuwe Russische tarve ter verscheping in de eerstvolgende maanden gedaan. Levendig waren in andere soorten de zaken in Engeland eigenlijk niet, maar geregeld werd toch ook Canadeesche tarve gekocht, terwijl het beperkte aanbod van Australische tot stijgenden prijs gemakkelijk koopers vond. Naar Nederland, waar men deze soort reeds geruimen tijd gaarne koopt, in het bijzonder voor kippenvoer, konden wegens de hooge prijzen, die men in Engeland betaalde, geen verdere zaken in Australische tarve tot stand komen. In plaats daarvan werd witte tarve van de Amerikaansche Westkust gekocht, ter verscheping in Augustus.

In een groot gedeelte van West-Europa bleef het weder deze week regenachtig, hetgeen in Frankrijk reeds eenigen tijd leidt tot klachten over de kwaliteit. Voorloopig is elders echter van ernstige gevolgen van dezen regenval nog niet veel sprake, en Duitschland bleef geregeld tarve van den nieuwen oogst aanbieden met zaken vooral naar Nederland en Engeland. De algemeene vastere stemming deed ook voor deze tarve de prijzen stijgen, evenals ook de vertraging in den oogst als gevolg van den regen. Een aanzienlijke prijsstijging vond er plaats aan de termijnmarkt te Liverpool, die behalve van de Amerikaansche en Europeesche oogstberichten ook veroorzaakt werd door de flauwe houding van het pond sterling. Daarnaast viel echter ook aan de termijnmarkt te Rotterdam een verdere verhooging te constataren, die in de eerste vier dagen der week 25 à 30 cent per 100 KG. bedroeg, nadat in de vorige week de prijzen reeds 20 à 25 cents waren gestegen. Aan het einde der week is eenige reactie ingetreden. In Noord-Amerika was de temperatuur gedaald en hier en daar werd ook regen gemeld. Vooral is de reactie tevens het gevolg geweest van inkrimping der Europeesche vraag na de meerdere zaken, die daarheen den laatsten tijd waren gedaan. Van de prijsverhoging aan de termijnmarkt te Winnipeg, die deze week ruim drie dollarcenten per 100 KG. had bedragen, was op 30 Juli (op 1 Augustus was de markt gesloten) nog ruim 1 cent overgebleven. Te Chicago was de reactie minder groot, daar immers de Ver. Staten door hun kleinen oogst van wintertarve dit jaar minder van export afhankelijk zullen zijn. Op 1 Augustus sloot Chicago voor tarve nog ruim 3 cents hooger dan een week tevoren. Ook te Rotterdam ging tenslotte een deel der verhooging weder verloren.

Vast was tarve in Argentinië. Per saldo bedroeg de prijsstijging daar 20 à 25 centavos per 100 KG., doch voor Europa is dit van weinig betekenis, omdat de Argentijnse scheepvaart van tarve reeds eenigen tijd uitermate gering is.

Rogge heeft in Noord-Amerika de prijsbeweging van tarve gevolgd, en in Nederland betaalde men voor Amerikaansche en Canadeesche rogge bij beperkten omzet hogere prijzen, waartoe het regenachtige West-Europeesche weder meewerkte. Nu echter hier de rogge-oogst voor de deur staat en die in Duitschland groot zal worden, kwam het in overzeesche soorten niet tot zaken van betekenis.

AANVOEREN in tons van 100 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	24/30 Juli 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	24/30 Juli 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	1932	1931
Tarwe	32.928	870.081	781.598	—	7.545	10.015	877.626	771.613
Rogge	14.075	298.441	178.671	210	1.543	308	299.984	178.979
Boekweit	832	15.906	14.910	—	—	145	15.906	15.055
Mais	41.391	797.837	666.312	14.061	196.477	146.849	994.314	813.161
Gerst	7.943	229.708	369.228	626	7.985	21.915	237.693	391.143
Haver	2.700	118.173	171.679	—	3.022	1.410	121.195	173.089
Lijnzaad	18.262	160.461	124.833	4.208	217.918	291.682	378.379	416.515
Lijnkoek	1.400	61.617	60.615	—	50	204	61.667	60.819
Tarwemeel	485	13.873	64.830	96	9.128	18.721	23.001	83.551
Andere meelsoorten	50	23.517	25.215	34	8.189	8.031	31.706	33.246

Duitschland is geregeld met nieuwe rogge aan de markt en doet daarin zaken naar de Noordsche landen en naar Nederland, doch de omzet is nog gering. De prijzen ondergingen deze week weinig verandering, doch toen aan het einde der week in Noord-Amerika ook rogge wat lager liep, werden de Deutsche offertes eveneens eenigszins verlaagd. De oogst van rogge schijnt in Rusland goed geslaagd te zijn, doch het aanbod van Russische rogge is niet dringend. Tot ongeveer dezelfde prijzen als de Amerikaanse zijn zaken van beperkten omvang naar Nederland en Scandinavië gedaan.

Mais is in den loop der week enkele guldens per 2000 KG. in prijs gestegen, omdat de aanvoeren in West-Europa wat minder groot waren en in het bijzonder in de eerste helft van Augustus van matigen omvang zullen zijn, er deze week minder mais uit Argentinië is afgeladen dan den laatsten tijd het geval was, de vraag in West-Europa zeer goed blijft en de Argentijnsche markt vast en langzaam stijgend was. Dat laatste hield blijkbaar verband met de omstandigheid, dat de nog in Argentinië aanwezige hoeveelheid niet overveldig is en aanmerkelijk kleiner dan verleden jaar om dezen tijd, en de omvang der verschepingen dus binnen eenigen tijd blijvend zal dienen af te nemen. Er kwam wat meer aanbod uit Zuid-Afrika, dat tot iets boven den prijs van Plata-mais tot enkele zaken naar Engeland leidde. Donaumaïs is wel geregeld te koop, doch die wordt tegenwoordig in Noord-Westelijk Europa ongaarne

gekocht, omdat veel Donaumaïs in ongezonder toestand haar bestemming bereikt. De nieuwe oogst staat er in de Balkanlanden zeer goed voor. Aan het einde der week is bij zeer verminderde vraag de vaste stemming verdwenen en een gedeelte van de prijsstijging weer verloren gegaan. Verbetering der vraag, die zeker spoedig weer komen zal, kan echter gemakkelijk een herstel teveegbrengen. De Argentijnsche termijnmarkten zijn gedurende de laatste dagen der week wel wat gemakkelijker geweest, doch de grondtoen dier markten is niet flauw. Zij sloten op 1 Augustus in vergelijking met 25 Juli onveranderd tot 7 centavos per 100 KG. hooger.

Gerst is in spoedige posities schaarsch. Daar tevens in Canada de prijs steeg, van den Donau nog weinig werd verscheept en ook Rusland geen spoedige gerst offreert, trad een algemeene prijsverbetering in, waarbij voor afgeladen Donaugerst en ook nog voor spoedig te verladen partijen een flinke premie boven latere posities werd betaald. Duitschland koopt tegenwoordig nauwelijks gerst (evenmin als mais), doch in Nederland werd een zeer bevredigende omzet bereikt met goede vraag voor beschikbare gerst. Donau- en Russische gerst op aflading ontmoeten tot de ook daarvoor verhoogde prijzen zeer weinig belangstelling. Slechts naar Engeland werden aanvankelijk nog flinke zaken gedaan in Russische gerst op herst-aflading. Behalve uit Canada werd deze week ook uit de Ver. Staten op verhoogd prijspeil nu en dan gerst gekocht.

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN								ZUIVEL EN EIEN				MINERALEN							
	TARWE 79 K.G. La Plata loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE No. 2 Canada loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST No. 3 Canada loco Rotter- dam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		BOTER per K.G. Leeuwar- der Comm. Notering		KAAS Edammer Aikmaar Fabrieks- kaas kl. m/merk		EIEREN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		STEENKOLEN/ Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.9° Bé s. g. per barrel	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	2,31	100,0	56,—	100,0	9,18	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	1,98	85,7	43,15	77,1	8,15	88,8	17,90	165,7	1,89	112,5
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	2,03	87,9	43,30	77,3	7,96	86,7	11,25	104,2	1,30	77,4
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	2,11	91,3	48,05	85,8	7,99	87,0	10,10	93,5	1,20	71,4
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	2,05	88,7	45,40	81,1	8,11	88,3	11,40	105,6	1,23	73,2
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	1,66	71,9	38,45	68,7	6,72	73,2	11,35	105,1	1,12	66,7
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	1,34	58,0	31,30	56,9	5,35	58,3	10,05	93,1	0,58	34,5
Jan. 1930	12,67 ⁵	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	2,00	86,6	43,95	78,5	7,55	82,2	11,75	108,8	1,21	72,0
Febr. "	11,72 ⁵	68,2	8,17 ⁵	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	2,03	87,9	41,15	73,5	6,90	75,2	11,75	108,8	1,11	66,1
Maart "	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	1,71	74,0	41,25	73,7	5,18	56,4	11,55	106,9	1,11	66,1
April "	11,17 ⁵	65,0	7,62 ⁵	58,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	1,50	64,9	36,50	65,2	5,16	56,2	11,35	105,1	1,16 ⁵	69,3
Mei "	10,45	60,8	6,55	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,00	87,6	1,44	62,3	37,20	66,4	5,30	57,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Juni "	10,05	58,4	5,17 ⁵	39,6	145,50	62,9	103,75	44,0	385,50	83,4	1,54	66,7	37,—	66,1	5,09	55,4	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Juli "	9,55	55,5	5,82 ⁵	44,6	157,75	68,1	108,00	45,8	345,75	74,8	1,72	74,5	39,90	71,3	5,99	65,3	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Aug. "	9,45	54,9	6,30	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	1,58	68,4	40,20	71,8	6,03	65,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Sept. "	8,40	48,8	5,25	40,2	127,50	55,1	99,00	41,9	318,75	68,9	1,64	71,0	37,55	67,1	7,23	78,8	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Oct. "	7,40	43,0	4,62 ⁵	35,4	112,25	48,5	86,00	36,4	281,25	60,8	1,63	70,6	36,90	65,9	8,60	93,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Nov. "	7,25	42,2	4,25	32,5	94,50	40,8	82,25	34,9	270,75	58,5	1,58	68,4	36,50	65,2	9,63	104,9	10,90	100,9	0,85	50,6
Dec. "	7,07 ⁵	41,1	4,30	32,9	96,00	41,5	91,00	38,6	247,75	53,6	1,55	67,1	33,50	59,8	7,97	86,8	10,85	100,5	0,85	50,6
Jan. 1931	6,52 ⁵	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	86,25	36,5	207,50	44,9	1,61	69,7	32,25	57,6	6,63	72,2	10,30	95,4	0,85	50,6
Febr. "	5,77 ⁵	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6	1,66	71,9	33,80	60,4	6,21	67,6	10,30	95,4	0,85	50,6
Maart "	5,62 ⁵	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	1,47	63,6	35,00	62,5	4,94	53,8	10,30	95,4	0,66	39,3
April "	5,90	34,3	4,42 ⁵	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	1,35	58,4	31,60	56,4	4,20	45,8	10,15	94,0	0,53	31,5
Mei "	6,15	35,8	4,97 ⁵	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9	1,26	54,5	30,85	55,1	4,07 ⁵	44,4	10,00	92,6	0,53	31,5
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	1,29	55,8	33,50	59,8	4,30	46,8	10,00	92,6	0,34 ⁵	20,5
Juli "	5,22 ⁵	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	1,32	57,1	37,75	67,4	4,40	47,9	10,00	92,6	0,24	14,3
Aug. "	4,97 ⁵	28,9	4,02 ⁵	30,8	74,50	32,2	119,50	50,6	185,50	40,1	1,30	56,3	36,00	64,3	4,98	54,2	10,00	92,6	0,43 ⁵	25,9
Sept. "	4,77 ⁵	27,8	4,27 ⁵	32,7	68,00	29,4	97,00	41,1	164,25	35,5	1,27	55,0	32,25	57,6	5,77 ⁵	62,9	10,00	92,6	0,56	33,2
Oct. "	5,—	29,1	4,47 ⁵	34,2	68,50	29,6	94,75	40,1	160,25	34,6	1,24	53,7	26,25	46,9	6,27 ⁵	68,4	9,90	91,7	0,56	33,2
Nov. "	5,82 ⁵	33,9	5,47 ⁵	41,9	81,00	35,0	114,50	48,5	169,75	36,7	1,17	50,6	24,75	44,2	7,07	77,0	9,90	91,7	0,68	40,4
Dec. "	4,92 ⁵	28,6	4,95	37,9	69,25	29,9	111,25	47,1	145,75	31,5	1,18	51,1	21,40	38,2	5,32 ⁵	58,0	9,90	91,7	0,71	42,3
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07 ⁵	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	31,0	1,16	50,2	25,75	46,0	4,71	51,3	8,25	76,3	0,71	42,3
Febr. "	5,30	30,8	5,07 ⁵	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	1,34	58,0	27,75	49,6	3,79	41,3	8,25	76,3	0,71	42,3
Maart "	5,52 ⁵	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	0,98	42,4	23,65	42,2	3,42 ⁵	37,3	8,35	77,3	0,71	42,3
April "	5,65	32,7	6,22 ⁵	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2	0,99	42,9	19,60	35,0	2,77 ⁵	30,2	8,65	80,1	0,86	51,2
Mei "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2	0,82	35,5	19,65	35,1	2,88	31,4	8,30	76,9	0,86	51,2
Juni "	5,22 ⁵	30,4	4,15	31,7	80,75	34,9	105,75	44,8	128,75	27,8	1,11	48,1	24,25	43,3	3,08	33,5	8,25	76,3	0,86	51,2
Juli "	4,90	28,5	4,—	30,6	78,75	34,0	100,25	42,5	129,75	28,1	0,88	38,1	19,55	34,9	3,12 ⁵	34,0	8,10	75,0	0,86	51,2
1 Aug. "	4,95	28,8	4,15	31,7	79,00	34,1	99,00	41,9	129,50	28,0				3,75	40,8	7,95	73,6	0,86	51,2	

1) Men zie voor de toel. op dezen staat de nos. van 8 en 15 Aug. 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2. 3) Tot Jan. 1929 Zuid-Russische. 4) Tot Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64/5 K.G. Zuid-Russische.

Op de laatste dagen der week was de vraag sterk afgenomen met eenige prijsdaling voor Canadeesche gerst. Juist dat Canada voor gerst flauwer werd, deed in Europa den kooplust weder verminderen.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten vertoonden de afgelopen week een uiterst kalme stemming.

Nadat in Amerika in het begin van de week nog enkele flinke partijen ruwsuiker tot 1.10 d.c. c. & fr. geplaatst waren, namen koopers een meer afwachtende houding aan.

De New-Yorksche termijnmarkt was zeer kalm zonder koersschommelingen van eenig belang. De slotnoteringen luiden als volgt: Sept. 1.—, Oct. 1.01, Dec. 1.05 en Jan. 1.01, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 3.08 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 30.000 tons, de versmeltingen 64.000 tons tegen 65.600 tons en de voorraden 259.000 tons tegen 230.400 tons verleden jaar.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1932	1931	1930
	tons	tons	tons
Productie (Raming)	2.700.000	3.122.186	5.156.300
Ontvangsten	22.081	28.393	53.078
Totaal sedert 1/1	1.278.159	1.544.522	2.999.877
Verscheppingen	58.379	91.952	79.501
Voorraad afscheepavens	1.080.589	1.455.554	1.468.076

In Engeland bleven de omzetten binnen beperkte grenzen. Slechts enkele scheepsladingen ruwsuiker werden verkocht.

De stemming op de Londensche termijnmarkt was kalm, doch prijshoudend. In verband met den achteruitgang van den Pondenkoers was het verloop der noteringen ietwat stijgende.

Op Java werd door de Visp verkocht ruim 6000 tons bruine suiker en een kleinigheid Superieur.

Hier te lande bleef de markt in een doen. Aandieningen op de Amsterdamsche termijnmarkt van Augustus-contracten alsmede de gemakkelijker stemming op de buitenlandsche markten veroorzaakten aan het slot een lichte reactie. De noteringen luiden aan het einde der week als volgt: Aug. f 6½, Dec. f 6½, Mrt. f 6¾ en Mei f 7¼. De omzet bedroeg 7100 tons.

KOFFIE.

Over de koffiemarkt valt geen nieuws te berichten. De stemming blijft kalm en in Brazilië duurt de revolutie voort, hoewel nadere berichten omtrent den waren toestand van zaken aldaar nog steeds ontbreken.

Ook ditmaal is door den koffie-Raad niet opgegeven hoeveel koffie te Santos en in Sao Paulo in de afgelopen week is vernietigd. Alleen wordt gemeld, dat te Rio vernietigd zijn 16.000 balen en te Victoria 16.000 balen, tezamen 32.000 balen. Sedert 1 Juli zijn thans, voor zoover bekend, vernietigd 59.000 balen te Santos, 92.000 balen te Rio, 66.000 balen te Victoria, 270.000 balen in Sao Paulo en 13.000 balen op andere plaatsen, tezamen 500.000 balen.

In het Nummer van 8 Juni l.l. is melding gemaakt van de wijze, waarop Brazilië voor het eigen product propaganda wil gaan maken in landen, waarin het verbruik van koffie tot heden gering was. Thans is bekend geworden, dat de Nationale Koffie-Raad van Brazilië, behalve in Groot Brittannië en Ierland, in Britsch-Indië, Perzië en Irak (waarover te dezer plaatse reeds is geschreven), ook nog contract heeft gesloten voor propaganda in Letland, Estland en Lithauen, waarvoor binnen de eerstvolgende 3 jaren 300.000 balen koffie zullen worden ter beschikking gesteld. Verder zal voor propaganda in Japan, Korea en Mantsjoerije in het eerste jaar 20.000 balen, in het tweede jaar 40.000 balen en in het derde jaar 60.000 balen worden verstrekt, waarna dan nog 380.000 balen ter dispositie zullen worden gesteld. Van de netto-opbrengst zal de Koffie-Raad slechts 25% ontvangen, terwijl de overige 75% bestemd zijn voor kosten en voor provisie aan de met de propaganda belaste firma. Verwacht worden nog contracten met Australië en met Marokko.

Onderstaande interessante statistiek is dezer dagen gepubliceerd door de bekende firma Nortz & Co. te New-York:

Gemiddelde jaarlijksche productie en consumptie van koffie in de laatste 32 jaren (in 1000 balen).

	Productie				Wereldverbruik	
	Sao Paulo	Overig Brazilië	Andere land. (Milds)	Totaal	Sao Paulo	Tot. alle soorten
1900/10	9.091	4.136	3.917	17.144	9.091	16.344
1911/20	9.227	3.342	4.578	17.147	9.227	17.850
1921/26	9.179	4.354	6.517	20.050	8.984	20.264
1926/31	13.508	5.606	8.127	27.241	9.648	23.146
1931/32	18.800	6.896	8.287	33.983	8.596	23.723

AN GROOTHANDELSPRIJZEN

METALEN						TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN							
ZILVER		IJZER		KOPER		TIN		LOOD		KATOEN		WOL		WOL		KOE-HUIDEN		KALK-SALPETER	
cash Londen per Standard Ounce		Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		Standdaard Locooprijzen Londen per Eng. ton		locoprijzen Londen per Eng. ton		Locoprijzen Londen per Eng. ton		Midling locoprijzen New-York per lb.		gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		Gaaf, open kop 57-61 pnd.		Gld. per 100 KG. netto	
pence	%	Sh.	%	£	%	£	%	£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%
32 1/8	100.0	73/-	100.0	62.1/6	100.0	261.17/-	100.0	36.8/6	100.0	23.25	100.0	55.00	100.0	29.50	100.0	34.70	100.0	12.-	100.0
28 1/8	89.3	86/6	118.5	58.1/-	93.5	290.17/6	111.1	31.1/6	85.3	17.55	75.5	47.25	85.9	24.75	83.9	28.46	82.0	11.61	96.8
26 3/4	83.3	73/-	100.0	55.14/-	89.7	290.4/-	110.8	24.4.-	66.4	17.50	75.3	48.50	88.2	26.50	89.8	40.43	116.5	11.48	95.7
26 1/8	81.1	66/-	90.4	63.16/-	102.8	227.5/-	86.8	21.1/-	57.8	20.00	86.0	51.50	93.6	30.50	103.4	47.58	137.1	11.48	95.7
24 1/8	76.2	70/6	96.6	75.14/-	121.9	203.15/6	77.8	23.5/-	63.8	19.15	82.4	39.-	70.9	25.25	85.6	32.25	92.9	10.60	88.3
17 1/8	55.4	67/-	91.8	54.13/-	88.0	142.5/-	54.3	18.1/6	49.6	13.55	58.3	26.75	48.6	16.25	55.1	25.36	73.1	9.84	82.0
13 1/8	41.6	55/-	75.3	36.5/-	58.4	110.1/-	42.0	12.1/-	33.1	8.60	37.0	21.50	39.1	12.00	41.7	18.65	53.7	8.61	71.8
20 1/8	65.3	72/6	99.3	71.9/6	155.1	174.13/-	66.7	21.11/-	59.4	17.15	73.8	29.50	53.6	19.25	65.3	26.63	76.7	10.11	84.3
20 1/8	62.6	72/6	99.3	71.12/6	115.4	174.4/-	66.5	21.4/-	58.2	15.45	66.4	28.50	51.8	17.75	60.2	24.50	70.6	10.21	85.1
19 1/8	59.5	70/-	95.9	68.19/6	111.1	165.18/-	63.4	18.16/-	51.6	15.20	65.4	26.25	47.7	16.50	55.9	24.-	69.2	10.21	85.1
19 1/8	61.0	67/6	92.5	61.3/-	98.5	161.17/6	61.8	18.6/6	50.3	16.45	70.8	27.25	49.5	17.25	58.5	24.13	69.5	10.21	85.1
18 1/8	59.0	67/6	92.5	53.9/-	86.1	145.-/-	55.4	17.16/-	48.9	16.50	71.0	28.75	52.3	18.00	61.0	26.25	75.6	10.21	85.1
16 1/8	50.0	67/6	92.5	50.1/6	80.7	136.4/6	52.0	17.19/-	49.3	14.50	62.4	27.75	50.5	17.50	59.3	26.63	76.7	10.21	85.1
16	49.9	67/6	92.5	48.2/-	77.5	134.17/6	51.5	18.3/-	49.8	13.10	56.3	27.00	49.1	16.75	56.8	24.25	69.9	9.18	76.5
16 1/8	51.0	65/-	89.0	47.15/-	76.9	135.5/6	51.7	18.6/-	50.2	11.95	51.4	27.25	49.5	16.50	55.9	24.88	71.7	9.28	77.3
16 1/8	52.0	63/6	87.1	46.6/-	74.6	132.6/-	50.5	17.18/-	49.1	11.-	47.3	27.00	49.1	15.75	53.4	26.50	76.4	9.39	78.3
16 1/8	51.5	63/6 5	87.1	43.-/-	69.3	117.13/-	44.9	15.15/-	43.2	10.55	45.4	24.50	44.5	14.50	49.2	26.25	75.6	9.49	79.1
16 1/8	51.9	63 6 6	87.1	46.8/6	74.8	113.16/-	43.5	15.18/6	43.7	10.85	46.7	24.00	43.6	13.00	44.1	25.25	72.8	9.70	80.8
16 1/8	51.9	63 6 6	87.1	47.6/6	76.2	115.3/-	44.0	15.5/6	41.9	9.95	42.8	22.50	40.9	12.50	42.4	25.-	72.0	9.90	82.6
13 1/8	43.2	60/6	82.9	45.7/6	73.1	116.8/-	44.4	14.-/6	38.5	10.30	44.3	21.25	38.6	12.00	40.7	24.63	71.0	10.11	84.3
12 1/2	38.9	58 6	80.3	45.1/6	72.6	117.-/6	44.7	13.5 6	36.4	10.95	47.1	21.75	39.5	12.00	40.7	22.50	64.8	10.21	85.1
13 1/8	41.8	58 6	80.3	45.1/6	72.6	122.1/-	46.6	13.3/6	36.2	10.90	46.9	25.25	45.9	14.50	49.2	22.25	64.1	10.21	85.1
13 1/8	40.9	58 6	80.3	42.15/6	68.9	113.4/-	43.2	12.10/-	34.3	10.25	44.1	24.50	44.5	14.50	49.2	22.25	64.1	10.21	85.1
12 1/8	40.3	58/6	80.3	39.6 6	63.4	104.17/-	40.0	11.10/6	31.6	9.40	40.4	23.50	44.1	13.00	44.1	21.75	62.7	10.21	85.1
12 1/8	40.1	58/6	80.3	36.6/6	58.5	106.2/6	40.5	11.11/6	31.8	9.10	39.1	22.00	40.0	12.50	42.4	19.13	55.1	10.21	85.1
13 1/8	41.2	58/6	80.3	34.14/-	55.9	112.5/6	42.9	12.15/6	35.1	9.25	39.8	22.25	40.5	12.50	42.4	20.25	58.4	8.26	68.8
12 1/8	39.9	58/6	80.3	32.15/-	52.8	114.19 6	43.9	11.19 6	32.9	7.20	31.0	22.25	40.5	12.00	40.7	18.75	54.0	7.-	58.3
13 1/8	41.4	55/6	76.0	30.3/6	48.6	111.16/-	42.7	11.4/-	31.1	6.55	28.2	20.00	36.4	11.00	37.3	18.-	51.9	6.50	54.2
13 1/8	43.0	46/-	63.0	28.2/6	45.3	101.1/6	38.6	10.9 6	28.8	6.30	27.2	19.50	35.5	10.75	36.4	17.50	50.3	6.65	55.4
14 1/8	45.1	44/6	61.0	27.19 6	45.1	102.-/-	39.0	11.5/-	30.9	6.40	27.5	19.00	34.5	10.75	36.4	16.75	48.3	6.80	56.7
14 1/8	44.6	41/6	56.8	27.6/6	44.2	98.17/6	37.8	10.16/-	29.6	6.30	27.2	16.25	29.5	9.00	30.5	—	—	6.95	57.9
13 1/8	43.2	41/6	56.8	27.14/6	44.7	98.18/-	37.8	10.14/-	29.4	6.65	28.6	16.50	30.0	9.00	30.5	11.63	33.5	7.10	59.2
14	43.6	41/6	56.8	26.4/-	42.2	99.2/6	37.9	10.5/-	28.1	6.90	29.7	16.25	29.5	9.00	30.5	11.75	33.9	7.25	60.4
13 1/8	42.8	44/-	60.3	24.18/-	40.1	96.6/-	36.8	9.9/-	25.9	6.90	29.7	16.50	30.0	8.75	29.7	10.25	29.5	7.40	61.7
13 1/8	40.9	45/-	61.6	23.8/-	37.7	84.15/6	32.4	8.16/6	24.2	6.25	26.9	16.50	30.0	9.00	30.5	9.25	26.7	7.40	61.7
12 1/8	39.3	44/-	60.3	21.6/-	34.3	89.13/6	34.2	8.-/6	22.0	5.80	24.9	15.75	28.6	8.25	28.0	8.88	25.6	7.40	61.7
12 1/8	39.3	44/-	60.3	20.12/6	33.2	84.9/-	32.3	7.5/-	19.9	5.25	22.6	15.25	27.7	7.75	26.3	9.-	25.9	7.40	61.7
12 1/8	38.5	42 6	58.2	19.2/6	30.8	90.17/6	34.7	7.3/6	19.7	5.80	24.9	16.00	29.1	8.50	28.8	9.75	28.1	—	—
12 1/8 7	39.1	42/6 7	58.2	20.5/- 7	32.6	97.3/6 7	37.1	7.13/6 7	21.1	6.05	26.0	—	—	—	—	—	—	—	—

Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche, vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Notering Schotland 59/6. 6) 58/-, 7) 2 Aug.

Aandeel in de wereldproductie.

	Sao Paulo	Overig Brazilië	Andere landen (Milds)
1900/10	53 %	24.1 %	22.9 %
1911/20	53.8 %	19.5 %	26.7 %
1921/26	45.8 %	21.7 %	32.5 %
1926/31	40.5 %	20.7 %	29.8 %
1931/32	55.3 %	20.3 %	24.4 %

Aandeel in het wereldverbruik.

	Wereldverbruik	Sao Paulo	Overig Brazilië	Andere landen (Milds)
1900/10	16.344	55.6 %	20.2 %	24.2 %
1911/20	17.850	51.7 %	22.6 %	25.7 %
1921/26	20.264	44.3 %	23 %	32.7 %
1926/31	23.146	41.7 %	23.7 %	34.6 %
1931/32	23.723	36.2 %	29.1 %	34.7 %

De firma Nortz & Co. merkt hierbij op, dat deze cijfers de ernstigst mogelijke aanklacht bevatten tegen de koffiepolitiek, door Sao Paulo gedurende de laatste jaren gevoerd. Zij toonen aan, hoe het natuurlijk voordeel, waarvan deze Staat als de grootste en goedkoopste koffieproducent genoot, geleidelijk verspeeld is geworden door economische experimenten, opgezet tengevolge van begeerte en te groot vertrouwen. Zij wijzen uit, dat het aandeel van Sao Paulo in het wereldverbruik met een derde gedeelte is afgenomen, waardoor dus, aangezien zijn productie in het laatste jaar met een derde is toegenomen, nu nog een tweede derde gedeelte zal moeten worden vernietigd tengevolge van verlies aan afzet. Tegelijkertijd blijkt, dat de afzet van overig Brazilië en van de andere koffieproducerende landen met een derde gedeelte is toegenomen.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos zijn ook in de afgelopen week uitgebleven. De laatste aanbiedingen kwamen, omgerekend in Hollandsch geld, uit op ongeveer 28 a 28½ ct. per ½ K.G. kost en vracht voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping, en op ongeveer 28½ a 29½ ct. voor dito Prime. Van Rio kwamen nog regelmatig offerter af en deze bleven onveranderd. Omgerekend in cents per ½ K.G. kwamen zij uit voor type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, op ongeveer 22½ a 23½ ct. kost en vracht.

Nederlandsch-Indië bleef met Robusta onveranderd; alleen Palembang is iets hooger. De noteringen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, Augustus verscheping, 16½ ct.; Ben-

koelen Robusta, Augustus verscheping, 17 ct.; Mandheling Robusta, Augustus verscheping, 18½ ct.; W.I.B. f.a.g. Robusta, Augustus verscheping, 22½ ct., alles per ½ K.G. oif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt kwamen in de noteringen slechts onbeduidende wijzigingen. September noteert thans 22½, December 21⅞, Maart 21¼ en Mei 21½ ct. per ½ K.G.

De officieele loco-notering van Superior Santos werd verhoogd van 29 ct. op 30 ct. per ½ K.G., die van Robusta bleef onveranderd 24 ct. per ½ K.G.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
1 Augustus	\$ 6.50	\$ 6.13	\$ 6.—	\$ 5.95
25 Juli	„ 6.38	„ 6.13	„ 6.08	„ 6.08
18 Juli	„ 6.09	„ 5.97	„ 5.95	„ 5.95
11 Juli	„ 6.—	„ 5.90	„ 5.90	„ 5.90

Rotterdam, 2 Augustus 1932.

THEE.

De theemarkt was in de afgelopen week vast. Door de stijging der Londensche prijzen bestaat er thans tusschen de opbrengst te Londen en Amsterdam geen verschil meer.

Java en Sumatra soorten werden te Londen goed gevraagd, evenals de partijen die door veel geel uitmuntten. De prijzen waren vast tot 4½ d. en vooral stoftheeën konden prijsverhogingen registreren.

Van de Britsch-Indische theeën waren de laatste partijen ex oogst 1931 in veiling en ook hiervoor viel een vaste stemming te constateeren. Ceylon-prijzen ondergingen per saldo geen verandering van beteekenis.

De uitvoer van Ceylon bedroeg volgens de Vereeniging voor de Thee-cultuur in Ned.-Indië in Juni 26.9 miljoen lbs., tegen 26¼ miljoen in Juni 1931. In totaal werd dit jaar door Ceylon uitgevoerd 136.9 miljoen lbs. tegen 139.4 miljoen gedurende Jan./Juni 1931.

Een publicatie van dezelfde bron geeft den wereld-uitvoer uitsonderd dien van China, gedurende Januari/Mei. Deze beliep in totaal 117½ miljoen KG. tegen 120 miljoen KG. verleden jaar.

Japan voerde 3.8 miljoen KG. uit gedurende Januari/Juni (v.j. 4.1 miljoen KG.) en Formosa gedurende Januari/Mei 1 miljoen KG. (v.j. 1.8 miljoen).

Amsterdam, 1 Augustus 1932.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN							INDEXCIJFERS						
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/ Finland per standaard van 4.672 M ³ .	RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.	THEE Afl. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sumatra thee p. ½ K.G.	COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam	Bruto- gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v. d. Stat. herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	The Economist herleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100						
							In- voer	Uit- voer								
	f	Sh.	f.	cts.	cts.	f										
1925	159.75	100	2/11,625	100.0	18.75	100.0	61.375	100.0	84.5	100.0	35.875	100.0	100	100	100.0	100.0
1926	153.50	96.1	2/—	67.4	17.50	93.3	55.375	90.2	94.25	111.5	34.—	94.8	112	128	93.2	92.9
1927	160.50	100.5	1/6,375	51.6	19,12 ⁵	102.0	46.875	76.4	82.75	97.9	32,62 ⁵	90.9	113	116	95.4	89.5
1928	151.50	94.8	-1/10,75	30.2	15,85	84.5	49,62 ⁵	80.9	75,25	89.1	31,87 ⁵	88.9	118	128	96.4	87.6
1929	146.00	91.4	-1/10,25	28.8	13.—	69.3	50,75	82.7	69,25	82.0	27,37 ⁵	76.3	122	132	91.6	82.6
1930	141.50	88.6	-1/5,875	16.5	9,60	51,2	32	52.1	60,75	71.8	22,62 ⁵	63.1	124	135	75.5	69.4
1931	110.75	69.3	-1/3	8.4	8.—	42,7	25	40.7	42,50	50.3	15,37 ⁵	42.9	117	136	62.6	57.9
Jan. 1930	147.50	93.9	-1/7,375	20.7	11,67 ⁵	62.3	35	57.0	60,50	71.6	26,87 ⁵	74.9	128	136	84.5	76.9
Febr. "	147.50	92.3	-1/8	22.5	11,40	60.8	35	57.0	58,25	68.9	26,37 ⁵	73.5	112	126	81.3	75.2
Maart "	147.50	92.3	-1/7,625	21.4	10,70	57.1	35	57.0	62,25	73.7	25,25	70.4	125	131	78.7	74.2
April "	147.50	92.3	-1/7,375	20.7	10,55	56.3	35	57.0	59,50	70.4	26,12 ⁵	72.8	115	127	78.7	72.8
Mei "	145.00	90.8	-1/6,875	19.3	9,80	52.3	34,75	56.6	58	68.6	25,50	71.1	132	132	76.1	72.0
Juni "	145.00	90.8	-1/6,125	17.2	9,77 ⁵	52.1	33	53.8	58	68.6	22,87 ⁵	63.8	131	133	76.1	70.4
Juli "	142.50	89.2	-1/5,625	15.8	9,27 ⁵	49.5	31,50	51.3	55,50	65.7	21,75	60.6	138	141	74.2	69.3
Aug. "	142.50	89.2	-1/4,875	13.8	8,50	45.3	29,50	48.1	55,25	65.4	20.—	55.7	129	145	73.5	67.9
Sept. "	140.00	87.6	-1/4,125	11.6	7,97 ⁵	42.5	28,25	46.0	59,50	70.4	19,25	53.7	122	126	72.3	65.4
Oct. "	132.50	82.9	-1/4	11.2	8,62 ⁵	46.0	29	47.3	66,50	78.7	18,75	52.3	128	152	71.6	64.6
Nov. "	130.00	81.4	-1/4,375	12.3	8,75	46.7	29	47.3	68,25	80.8	19,37 ⁵	54.0	121	139	71.0	63.3
Dec. "	130.00	81.4	-1/4,375	12.3	8,20	43.7	29	47.3	66,75	79.0	19.—	53.0	105	129	69.0	61.3
Jan. 1931	125.00	78.2	-1/4,25	11.9	8,20	43.7	28	45.6	66,25	78.4	18,25	50.9	121	132	67.7	59.2
Febr. "	125.00	78.2	-1/3,875	10.9	8,20	43.7	26,25	42.8	62,7	62.7	18,12 ⁵	50.7	96	121	67.1	59.4
Maart "	125.00	78.2	-1/3,75	10.5	8,30	44.3	25,50	41.5	45	53.3	18,62 ⁵	51.9	107	140	66.5	59.1
April "	125.00	78.2	-1/3,125	8.8	8,57 ⁵	45.7	24,75	40.3	43	50.9	17,50	48.8	110	138	65.8	58.4
Mei "	125.00	78.2	-1/3,125	8.8	8,50	45.3	25	40.7	40,25	47.6	15,37 ⁵	42.9	114	141	65.8	56.8
Juni "	110.00	68.9	-1/3,125	8.8	8,57 ⁵	45.7	25,75	42.0	39,50	46.7	14,12 ⁵	39.4	127	133	64.5	56.8
Juli "	110.00	68.9	-1/3	8.4	8,77 ⁵	48.6	27	44.0	38,25	45.3	15.—	41.8	138	153	62.6	55.8
Aug. "	100.00	62.6	-1/2,5	7.0	7,90	42.1	25,50	41.5	38,50	45.6	14,12 ⁵	39.4	122	142	60.6	55.6
Sept. "	100.00	62.6	-1/2,375	6.7	7,52 ⁵	40.1	23,75	38.7	37,50	44.4	13,37 ⁵	37.3	125	146	58.7	58.1
Oct. "	100.00	62.6	-1/2,375	6.7	7,55	40.3	23	37.5	37,50	44.7	13,25	36.9	119	146	58.7	58.5
Nov. "	100.00	62.6	-2,25	6.3	7,15	38.1	23	37.5	37	43.8	13,75	38.3	113	132	58.7	58.8
Dec. "	82.50	51.6	-1/2,25	6.3	6,75	36.0	23	37.5	35	41.4	12,75	35.5	115	114	54.8	58.8
Jan. 1932	82.50	51.6	-1/2,125	6.0	7,35	39.2	23	37.5	32	37.9	13,12 ⁵	36.6	103	107	54.2	58.4
Febr. "	82.50	51.6	-1/2	5.6	7,05	37.6	23	37.5	30	35.5	14,50	40.4	86	111	53.5	59.8
Maart "	70.00	43.8	-1/1,625	4.6	6,25	33.3	23	37.5	31	36.7	14,75	41.1	87	116	52.9	58.3
April "	70.00	43.8	-1,5	4.2	5,90	31.5	23	37.5	29,25	34.6	14.—	39.0	89	110	51.6	56.0
Mei "	70.00	43.8	-1,5	4.2	5,62 ⁵	30.0	23,50	38.3	30,25	35.7	13,25	36.9	89	107	51.0	54.0
Juni "	70.00	43.8	-1,375	3.9	6,30	33.6	24	39.1	28,50	33.7	12,37 ⁵	34.5	101	116	50.3	52.5
Juli "	70.00	43.8	-1,375	3.9	6,70	35.7	24	39.1	23,75	28.1	12,37 ⁵	34.5				53.7
1 Aug. "	70.00	43.8	-1,562 ⁵)	4.4	6,50	34.7	24	39.1			12,37 ⁵	34.5				

1) Jaar- en maandgem. afger. op ⅛ pence. 2) 2 Aug.

N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend